Republic
of Croatia
Ministry
of Culture
Republika
Hrvatska
Ministarstvo
kulture

Ex-post evaluacija programa Ruksak (pun) kulture – umjetnost i kultura u vrtiću i školi

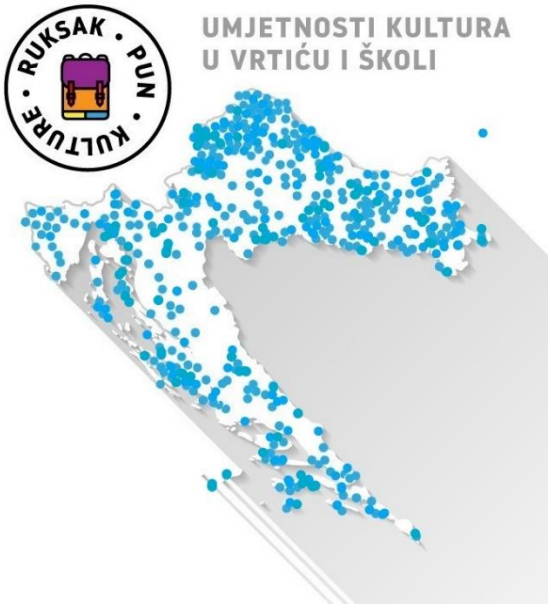

Karlovac, 2023. godine

Izvješće izradio:

IT PRAXIS
za savjetovanje i izdavaštvo
Jurja Haulika 18, 47000 Karlovac

Sadržaj

1 Uvod ... 3
2 Provedba programa Ruksak (pun) kulture ... 4
2.1 Analiza potreba i želja za provedbom kulturnih i umjetničkih programa u dislociranim sredinama ... 5
2.2 Izbor i kupnja kulturnih i umjetničkih programa ... 5
2.3 Priprema i provedba programa Ruksak (pun) kulture kroz godine ... 7
2.3.1 Ostali programi ... 11
2.3.2 Prostorna raspodjela ... 13
2.4 Godišnja evaluacija uspješnosti provedbe ... 15
2.5 Financiranje programa Ruksak (pun) kulture ... 18
2.6 Upravljanje programom Ruksak (pun) kulture ... 18
3 Istraživanje stavova sudionika programa Ruksak (pun) kulture ... 19
3.1 Istraživanje stavova odgojno-obrazovnih djelatnika ... 19
3.2 Istraživanje stavova izvođača ... 25
4 Rezultati intervjua ... 32
4.1 Rezultati intervjua s izvođačima ... 32
4.2 Rezultati intervjua s korisnicima ... 33
5 Zaključak ... 34
6 Preporuke ... 36
Literatura ... 37
PRILOG 1: Anketni upitnik za odgojno-obrazovne djelatnike ... 39
PRILOG 2: Anketni upitnik za izvođače ... 41
PRILOG 3: Intervju pitanja za korisnike ... 43
PRILOG 4: Intervju pitanja za izvođače ... 44
PRILOG 5: Popis sudionika intervjua ... 44

1 Uvod

Ruksak (pun) kulture – umjetnost i kultura u vrtiću i školi jedinstven je umjetničko-edukativni program na državnoj razini koji su zajedno pokrenuli Ministarstvo kulture i medija Republike Hrvatske i Ministarstvo znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske kao dopunski program kurikulumu u dječjim vrtićima, osnovnim i srednjim školama i Centrima za odgoj i obrazovanje. Ruksak (pun) kulture program je koji omogućava dostupnost i približavanje umjetnosti i kulture djeci i mladima koji žive u sredinama s ograničenom dostupnosti kulturnim i umjetničkim sadržajima. Program razvija njihovo kreativno obrazovanje, senzibilizira djecu i mlade za područje umjetnosti i kulture te omogućuju djeci i mladima pristup svim vrstama umjetnosti i kulture.

S obzirom na to da je završilo desetogodišnje razdoblje provedbe Programa Ruksak (pun) kulture Ministarstvo kulture i medija pokrenulo je postupak vrednovanja programa u razdoblju od ožujka do studenoga 2023. godine. Kako je provedba Programa redovito praćena na godišnjoj razini, s ovim vrednovanjem pripremljena je dubinska analiza svrhe i održivosti njegove provedbe. Uz metodu analize dokumenata – planova i izvještaja o provedbi Programa, tijekom kolovoza i rujna 2023. godine provedena je anketa među odgojno-obrazovnim djelatnicima i izvođačima programa. U anketi je sudjelovalo 193 odgojno-obrazovnih djelatnika te 70 izvođača. Kroz anketu su se prikupili stavovi dionika o budućim potrebama vezano uz sadržaj Programa, organizaciju provedbe programa, potrebnim financijskim resursima, uključenosti dionika u provedbu Programa i sl. Također, krajem listopada 2023. godine provedbeni su i dodatni intervjui s 4 korisnika i 5 izvođača. Metodom intervjua nastojalo se dobiti dubinski uvidi u kvalitetu programa, učinke programa na lokalnu zajednicu te prikupiti prijedloge za poboljšanja programa u narednom desetogodišnjem razdoblju.

Pripremljena analiza pomaže u ocjeni uspješnosti provedbe programa i osnova je za daljnje planiranje aktivnosti u budućnosti.

Ključni nalazi ukazuju da je tijekom provedbe programa Ruksak (pun) kulture u razdoblju od 2013. do 2014. godine organizirano 1077 gostovanja na kojima je sudjelovalo 50.751 djece te je izvedeno ukupno 323 programa. Rezultati istraživanja pokazali su kako su izvođači i korisnici programa Ruksak (pun) kulture iznimno zadovoljni kvalitetom i sadržajem programa, kao i procesom prijave, provedbom aktivnosti i financiranjem. Nadalje, nalazi vrednovanja ukazuju za potrebu danje provedbe programa Ruksak (pun) kulture u povećanom obimu, širem geografskom području te tematski novim područjima.

Vrednovanje pomaže donositeljima odluka da utvrde sva moguća ograničenja i nedostatke s kojima su se susretali dionici u provedbi programa te da imaju polazišta za izradu novih programa, planova ili strategija. Također, Analiza predstavlja polazište za promišljanje programa za naredno desetogodišnje razdoblje, daje uvid u ostvarene rezultate i osigurava participativno planiranje daljnjeg rada na osiguranju dostupnosti kulturnih sadržaja djeci i mladima na području cijele Republike Hrvatske. U 2019. godini započeo je i program Ruksak (pun) kulture – umjetnost i kultura u vrtiću i školi za hrvatsku djecu i mlade koji žive izvan granica Republike Hrvatske, u vrtićima i školama u kojima se provodi program na hrvatskom jeziku.

2 Provedba programa Ruksak (pun) kulture

Cilj Programa je priprema i provedba različitih kulturnih i umjetničkih programa prilagođenih djeci i mladima u vrtićima, osnovnim i srednjim školama u dislociranim, prometno slabije povezanim područjima Republike Hrvatske. Program je započeo 2013. godine i traje deset godina, uz iznimku 2020. godine kada su svi programi bili otkazani uslijed pandemije uzrokovane virusom COVID 19.

Aktivnosti programa uključuju:

1. analizu potreba i želja za provedbom kulturnih i umjetničkih programa u dislociranim sredinama
2. izbor i kupnju do 70 kulturnih i umjetničkih programa godišnje prema prethodno definiranim kriterijima u sljedećim područjima: kazališna, filmska, glazbena, plesna, vizualna umjetnost, književnost, baština i programi studenata umjetničkih akademija
3. pripremu i provedbu do 200 događanja na kojima će se izvoditi kulturni i umjetnički programi: u vrtićima (do 70 programa godišnje), u OŠ (do 80 programa godišnje) te u SŠ (do 50 programa godišnje)
4. godišnju evaluaciju uspješnosti provedbe programa i preporuke za poboljšanja.

Pilot program počeo je 2013. godine te se nastavio kroz sve naredne osim 2020. kada se u vrtiće i škole nije išlo zbog korone. Na početku programa planirana financijska sredstva za provedbu programa iznosila su 2.000.000,00 HRK godišnje.

Podaci o broju realiziranih programa i broju djece kojima je program Ruksak (pun) kulture omogućio dostupnost kulturnih sadržaja je u tablici u nastavku.

Tablica 1. Podaci o broju realiziranih programa i broju djece u razdoblju od 2013. do 2022. godine

Godina	Broj djece	Broj programa	Broj ustanova	Broj dječijih vrtića	Broj osnovnih škola	Broj srednjih škola	Centri
2013.	439	10	10	0	9	1	0
2014.	4066	47	64	15	45	3	1
2015.	7031	42	122	38	61	8	3
2016.	1576	(otkazan u ožujku)	25	8	14	1	0
2017.	7641	47	149	31	96	18	4
2018.	6728	47	109	17	75	14	3
2019.	6345	66	178	47	93	29	9
2020.	COVID-19 – sve otkazano						
2021.	5682	64	182	41	105	29	7
2022.	11243	71	238	47	113	75	3

Izvor: Ministarstvo kulture i medija Republike Hrvatske, 2022.

U razdoblju od 2013. do 2022. godine program Ruksak (pun) kulture gostovao je 1077 puta u odgojno-obrazovnim institucijama. Ukupno je izvedeno 323 programa na kojima je sudjelovalo 50.751 djece. Najviše gostovanja organizirano je 2022. godine kada je i najviše djece sudjelovalo u programima

Ruksak (pun) kulture. Nakon provedbe pilot programa u 2013. godini, narednih godina je ostvareno što je planirano programom – kupnja do 70 kulturno-umjetničkih programa i priprema i provedba programa u do 200 odgojno-obrazovnih institucija.

2.1 Analiza potreba i želja za provedbom kulturnih i umjetničkih programa u dislociranim sredinama

Program RPK osmišljen je tako da odgojno-obrazovne institucije iskazuju interes i želju za provedbom kulturnih i umjetničkih programa na području Republike Hrvatske, poglavito u dislociranim sredinama. Prilikom prijave odgojno-obrazovne institucije za program, ispunjava se obrazac u kojem se navodi područje interesira i motiv za prijavu za sudjelovanje u Programu. Ako se program provede, korisnici ispunjavaju anketne upitnike u kojima se osvrću na korisnost i kvalitetu održanih gostovanja. Sva dokumentacija dostupna je na web stranici Ministarstva kulture i medija.

Od 2013. godine, u okviru programa Ruksak (pun) kulture pokrenuto je još šest komplementarnih programa:

- Otočki ruksak (pun) kulture (pokrenut 2018. godine),
- Cjelogodišnji Ruksak (pun) kulture,
- Ruksak (pun) kulture za mlade (2022. godina, Godina mladih),
- Ruksak (pun) kulture za hrvatsku djecu i mlade koji žive izvan granica RH (pokrenut 2019. godine)
- Ruksak (pun) kulture za djecu tražitelje azila, (2018. godina)
- Ruksak (pun) kulture za djecu i mlade u područjima pogođenima potresom u Sisačko-moslavačkoj županiji (2021.godina).

2.2 Izbor i kupnja kulturnih i umjetničkih programa

Druga aktivnost programa Ruksak (pun) kulture odnosi se na izbor i kupnju do 70 kulturnih i umjetničkih programa godišnje prema prethodno definiranim kriterijima u sljedećim područjima:

- Kazališna umjetnost,
- Filmska umjetnost,
- Glazbena umjetnost,
- Plesna umjetnost,
- Vizualna umjetnost,
- Književnost,
- Baština
- Programi studenata umjetničkih akademija.

Ministarstvo kulture i medija krajem svake godine raspisuje Poziv za predlaganje umjetničko-edukativnih programa i/ili radionica za Ruksak (pun) kulture – umjetnost i kultura u vrtiću i školi. Promjer poziva vidljiv je poveznici: https://min-kulture.gov.hr/poziv-za-predlaganje-umjetnicko-edukativnih-programa-i-ili-radionica-za-ruksak-pun-kulture-umjetnost-i-kultura-u-vrticu-i-skoli-nacionalni-dopunski-program-u-vrticima-te-osnovnim-i-srednjim-skolama-u/23027. Pravo prijave na Poziv imaju u sve pravne i fizičke osobe koje obavljaju djelatnosti u kulturi na području Republike Hrvatske.

Tijekom 2013. godine u okviru pilot programa Ruksak (pun) kulture odabrano je za izvođenje deset programa. 2014. godine prijavljeno je 269 programa od kojih je 47 odabrano za izvođenje, a 2021. godine od 230 prijavljenih programa, 71 program je odabran za izvođenje.

Prijavljeni i odabrani programi za izvedbu u okviru programa Ruksak (pun) kulture prikazani su na Grafikonu 1.

Grafikon 1. Prijavljeni i odabrani programi od 2013.-2022. godine

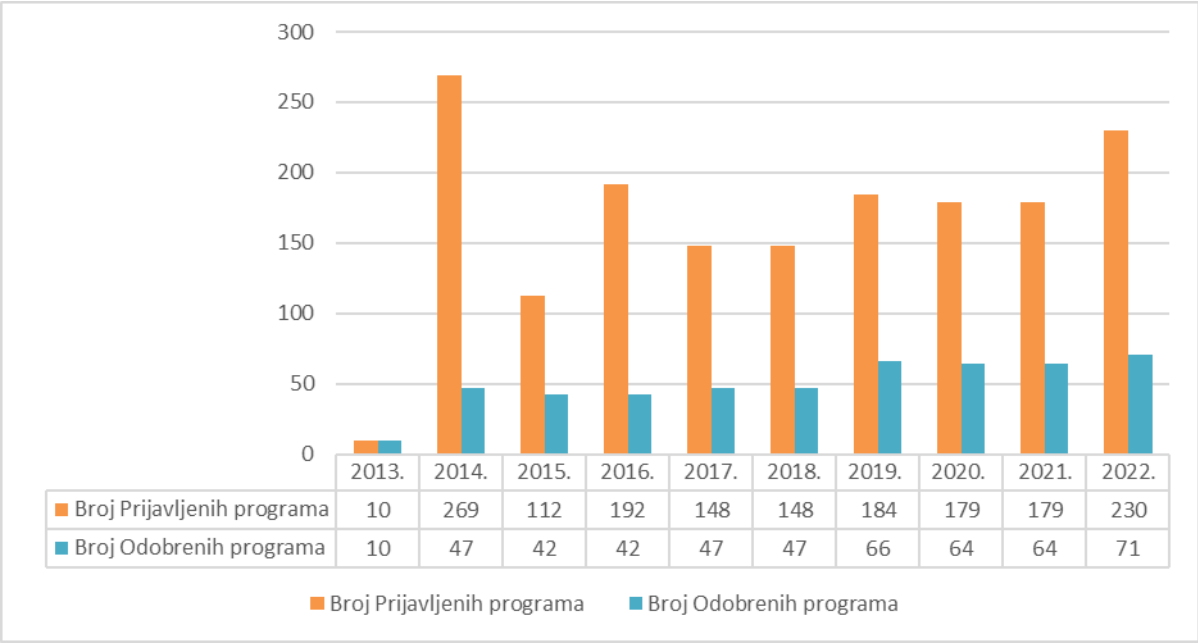

	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Broj Prijavljenih programa	10	269	112	192	148	148	184	179	179	230
Broj Odobrenih programa	10	47	42	42	47	47	66	64	64	71

Izvor: Ministarstvo kulture i medija, 2023

Prema prostornoj raspodjeli, velika većina izvođača, odnosno odobrenih programa za izvođenje unutar programa Ruksak (pun) kulture ima sjedište u Gradu Zagrebu. Tako je u školskoj godini 2017./2018., od 47 odobrenih programa u okviru programa Ruksak (pun) kulture 33 bilo izvedeno od strane izvođača iz Grada Zagreba, po tri iz Varaždinske, Primorsko-goranske i Osječko-baranjske županije, 2 iz Međimurske te po jedan program iz Krapinsko-zagorske, Sisačko-moslavačke i Zadarske županije. Za 2019. godinu odobreno je 66 programa, od kojih je 48 iz Grada Zagreba, 4 iz Primorsko-goranske i Osječko-baranjske županije, po 2 iz Krapinsko-zagorske, Varaždinske, Zadarske i Međimurske županije te po jedan program iz Sisačko-moslavačke i Splitsko-dalmatinske županije. Programi odobreni za 2020. godinu zbog pandemije virusa COVID-19 izvodili su se u 2021., a od 66 odobrenih programa, 55 je iz Grada Zagreba, tri iz Primorsko-goranske županije, po dva iz Krapinsko-

zagorske, Osječko-baranjske i Međimurske županije te po jedan program iz Varaždinske i Zadarske županije. U 2022. godini je odobren 71 program, od kojih je najviše (55) iz Grada Zagreba, dok su tri programa iz Osječko-baranjske županije, po dva iz Krapinsko-zagorske, Karlovačke, Primorsko-goranske i Međimurske županije te po jedan iz Zagrebačke, Varaždinske, Virovitičko-podravske, Zadarske i Splitsko-dalmatinske županije. Ostale županije nisu imale prijavljene programe.

Prostorna raspodjela lokacija izvođača odobrenih programa prikazana je na Grafikonu 2.

Grafikon 2. Prostorna raspodjela lokacija izvođača odobrenih programa

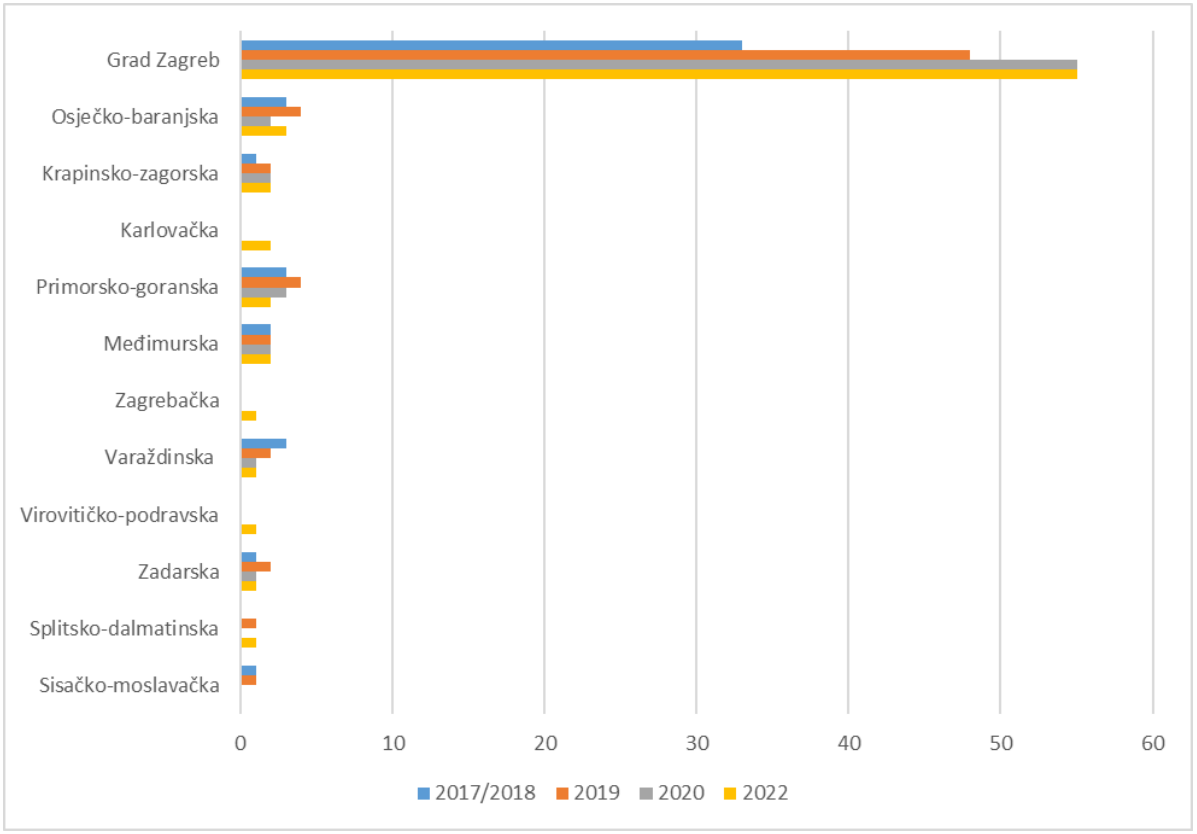

Izvor: Ministarstvo kulture i medija, 2023.

2.3 Priprema i provedba programa Ruksak (pun) kulture kroz godine

Treća aktivnost programa Ruksak (pun) kulture odnosi se na pripremu i provedbu do 200 događanja na kojima se prezentiraju kulturni i umjetnički programi. Prvotno je planirana sljedeća distribucija događanja:

- u vrtićima (do 70 programa godišnje),
- u osnovnim školama (do 80 programa godišnje) te
- u srednjim školama (do 50 programa godišnje).

U 2013. godini 10 programa odabranih za izvođenje gostovalo je u 9 osnovnih i jednoj srednjoj školi. Od 2014. godine broj gostovanja kontinuirano je u porastu (izuzev 2016. i 2020. godine) pa je tako u 2022. godini provedeno ukupno 238 gostovanja, od čega 47 u dječjim vrtićima, 113 u osnovnim i 75 u srednjim školama.

Rast broja gostovanja iz godine u godinu prikazan je na Grafikonu 3. Grafikon pokazuje da je program Ruksak (pun) kulture sve popularniji u odgojno-obrazovnim institucijama te da se aktivnost propisane programom uspješno provode.

Grafikon 3. Priprema i provedba događanja programa Ruksak (pun) kulture od 2013.-2022. po odgojno-obrazovnim institucijama

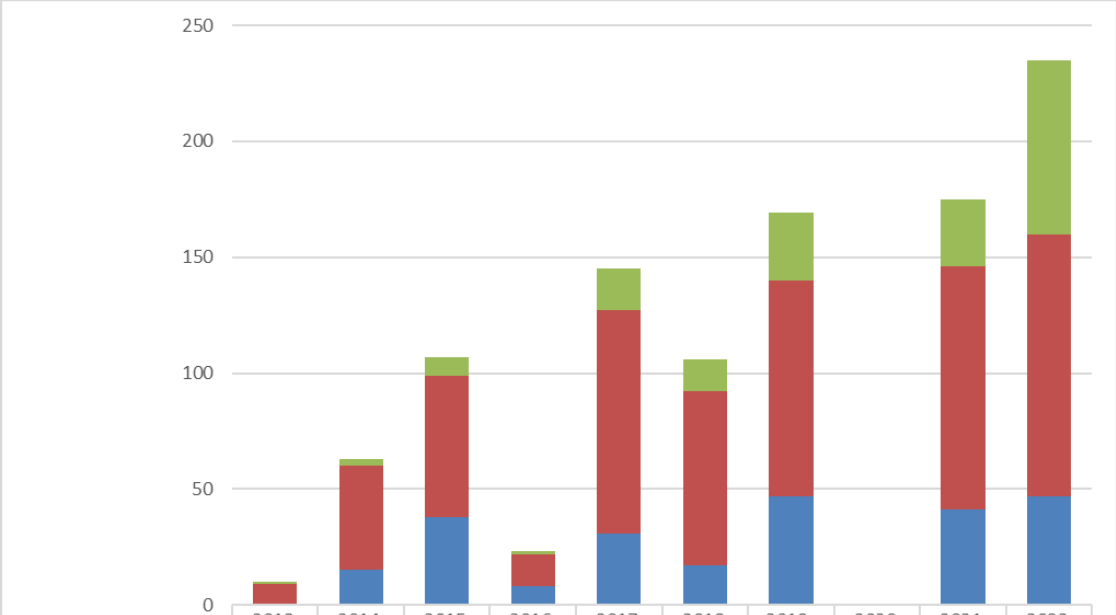

	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Broj srednjih škola	1	3	8	1	18	14	29	0	29	75
Broj osnovnih škola	9	45	61	14	96	75	93	0	105	113
Broj dječijih vrtića	0	15	38	8	31	17	47	0	41	47
Broj ustanova	10	64	122	25	149	109	178	0	182	238

Izvor: Ministarstvo kulture i medija, 2023.

Pilot programom tijekom 2013. godine je kroz 10 gostovanja različitih kulturno-umjetničkih programa kod različitih korisnika obuhvaćeno ukupno 439 djece. Ova gostovanja u 9 osnovnih i jednoj srednjoj školi uključivala su 2 glazbena programa, 3 programa u području književnosti, 1 program u području likovne umjetnosti te 4 kazališne predstave.

U 2014. godini organizirano je 64 gostovanja, od čega 44 u osnovnim školama, 15 u dječjim vrtićima, 3 u srednjim školama te jedno u Centar za odgoj, rehabilitaciju i obrazovanje u Križevcima. Na tim događanjima ukupno je sudjelovalo 4.066 djece. Najviše gostovanja, 13, bilo je iz područja kazališne i glazbene umjetnosti, po 11 iz područja likovne umjetnosti i plesa, 6 programa studenata umjetničkih akademija, 4 programa vezana uz film, 3 uz baštinu, jedan uz radio te jedan interdisciplinarni program.

Program Ruksak (pun) kulture u 2015. godini organizirao je 122 gostovanja koje je pohađalo 7.015 djece. Najviše gostovanja, 61, organizirano je u osnovnim školama, a slijede dječji vrtići s 38 gostovanja, srednje škole s 8 te centri za odgoj i obrazovanje s 3 gostovanja. Najviše gostovanja, 35 bilo je iz područja kazališne umjetnosti, zatim 23 iz glazbe, po 16 vezanih uz baštinu i likovnu umjetnost, 14 iz područja plesa, 10 iz područja filma, 5 iz područja književnosti te 3 programa studenata umjetničkih akademija.

U 2016. godini organizirano je 25 gostovanja na kojima je sudjelovalo 1.576 djece. Od 25 gostovanja, 14 je organizirano u osnovnim školama, 8 u dječjim vrtićima te jedno u srednjoj školi. Najviše programa izvedeno je iz područja kazališta, njih 8, a slijede glazba i ples (po 4), likovna umjetnost (3), baština i programi studenata umjetničkih akademija (po 2) te po jedan program iz područja filma i književnosti.

U 2017. ukupno je organizirano 153 gostovanja na kojima je sudjelovalo 7.461 djete. Najviše gostovanja, 96 organizirano je u osnovnim školama, 31 u dječjim vrtićima, 18 u srednjim školama te 4 u centrima za odgoj i obrazovanje. Programi vezani uz kazalište izvedeni su najviše puta, a slijede ih ples, glazba i film. U 2017. godini prvi put su uvedeni programi iz vezani uz vizualnu umjetnost (kiparstvo), a održani su i programi vezani uz baštinu, književnost i likovnu umjetnost, re interdisciplinarni programi i programi studenata umjetničkih akademija.

U 2018. godini programi unutar programa Ruksak (pun) kulture prikazani su na 139 gostovanja, od kojih je 89 bilo u osnovnim školama, 25 u dječjim vrtićima, 17 u srednjim školama te 4 u centrima za odgoj i obrazovanje. Na organiziranim gostovanjima ukupno je sudjelovalo 6.728 djece. Najviše programa provedeno je iz područja kazališta, a slijede glazba, vizualna umjetnost, film, ples, književnost, baština, programi studenata i interdisciplinarni programi.

Od ukupno 184 programa prijavljenih za program Ruksak (pun) kulture u 2019. godini, odabrano je njih 66 koji su prikazani na 178 gostovanja (93 u osnovnim školama, 47 u dječjim vrtićima, 29 u srednjim školama i 9 u centrima za odgoj i obrazovanje) koje je posjetilo ukupno 6.345 djece i učenika. Kao i prethodnih godina, najviše programa izvedeno je iz područja kazališne umjetnosti, a slijede glazba, vizualna umjetnost, film, ples, književnost, programi studenata, programi vezani uz kulturnu baštinu i interdisciplinarni programi.

U 2019. godini započelo se s provođenjem specifičnih, dodatnih programa poput programa **Ruksak (pun) kulture – umjetnost i kultura u vrtiću i školi za hrvatsku djecu i mlade koji žive izvan granica Republike Hrvatske, programi za odgojno-obrazovne ustanove koje pohađaju djeca azilanata** te **pilot program Cjelogodišnji ruksak.** Ovi programi opisani su u poglavlju 2.3.1. u nastavku.

Za 2020. godinu prijavljeno je ukupno 179 programa od kojih je odabrano 64, ali se zbog pandemije COVID-19 nisu izvodili. Isti programi odgođeni su za 2021. godinu kada su organizirana 182 gostovanja – 105 u osnovnim školama, 41 u dječjim vrtićima, 29 u srednjim školama te 13 u centrima za odgoj i obrazovanje. Organizirana gostovanja pohađalo je ukupno 5.682 djece i učenika.

Od ukupno 230 prijavljenih programa za 2022. godinu, odabrano je njih 71 koji su se izvodili na gostovanjima u 238 odgojno-obrazovnih institucija – 113 osnovnih škola, 75 srednjih škola, 47 dječjih vrtića i 3 centra za odgoj i obrazovanje. Ukupno je na gostovanjima sudjelovalo 11.243 djece i učenika. Od odabranih programa, 13 ih je iz područja glazbene umjetnosti, 12 vezanih uz kazalište, 11 uz vizualnu umjetnost, 9 uz kulturnu baštinu i muzeje, po 7 vezanih uz plesnu i filmsku umjetnost, 5 uz književnost, 4 programa studenata umjetničkih akademija te 3 interdisciplinarna programa.

Ukupno prema prikupljenim podatcima u okviru programa Ruksak (pun) kulture u razdoblju od 2013.-2022. godine sudjelovalo je preko 51.000 djece dinamikom prikazanom na Grafikonu 4. u nastavku.

Grafikon 4. Broj djece koja su sudjelovala na gostovanjima u okviru programa Ruksak (pun) kulture u razdoblju od 2013.-2022.

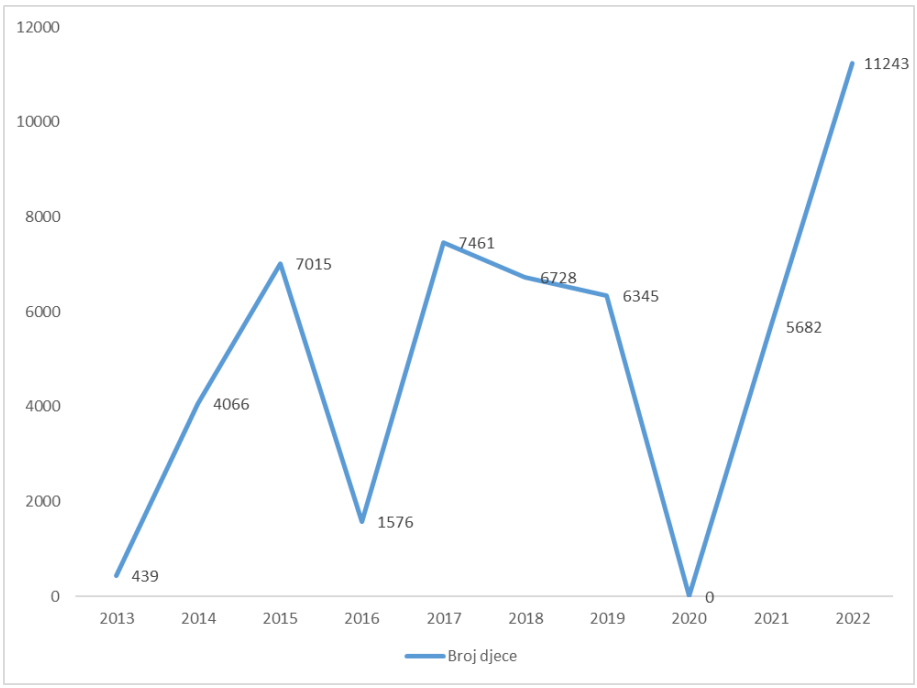

Izvor: Ministarstvo kulture i medija, 2023.

Najčešće su izvođeni programi kazališne umjetnosti, a slijede glazbena, plesna i vizualna umjetnost. Najmanje izvođeni programi u navedenom razdoblju bili su interdisciplinarni programi, programi likovne umjetnosti i programi studenata umjetničkih akademija (Grafikon 5).

Grafikon 5. Vrste programa izvođene u okuviru programa Ruksak (pun) kulture u razdoblju od 2013. do 2022. godine

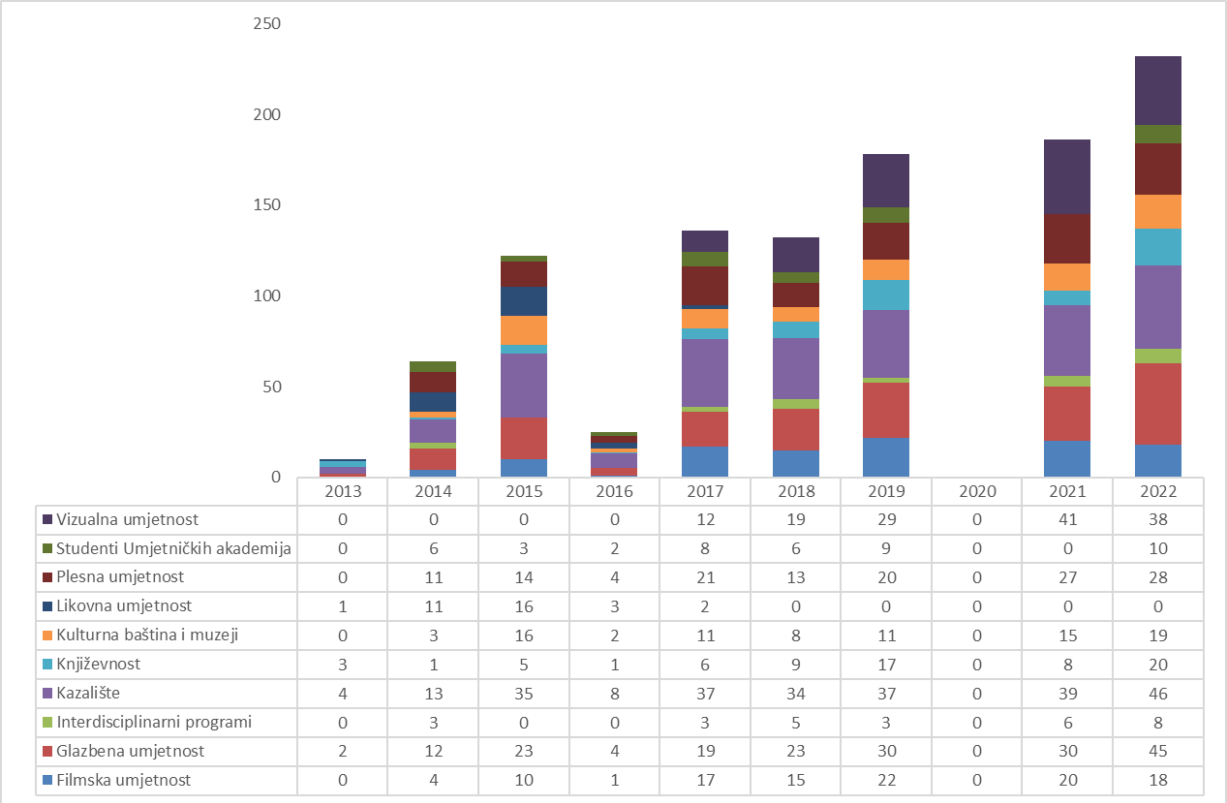

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Vizualna umjetnost	0	0	0	0	12	19	29	0	41	38
Studenti Umjetničkih akademija	0	6	3	2	8	6	9	0	0	10
Plesna umjetnost	0	11	14	4	21	13	20	0	27	28
Likovna umjetnost	1	11	16	3	2	0	0	0	0	0
Kulturna baština i muzeji	0	3	16	2	11	8	11	0	15	19
Književnost	3	1	5	1	6	9	17	0	8	20
Kazalište	4	13	35	8	37	34	37	0	39	46
Interdisciplinarni programi	0	3	0	0	3	5	3	0	6	8
Glazbena umjetnost	2	12	23	4	19	23	30	0	30	45
Filmska umjetnost	0	4	10	1	17	15	22	0	20	18

Izvor: Ministarstvo kulture i medija, 2023.

2.3.1 Ostali programi

Uz redovni program Ruksak pun (kulture), Ministarstvo kulture i medija prepoznalo je potrebu za razvojem dodatnih programa pa su tako osmišljeni programi Otočki ruksak (pun) kulture, Cjelogodišnji ruksak (pun) kulture, Ruksak (pun) kulture za mlade, Ruksak (pun) kulture za hrvatsku djecu i mlade koji žive izvan granica RH, Ruksak (pun) kulture za djecu tražitelje azila i Ruksak (pun) kulture za djecu i mlade u područjima pogođenima potresom u Sisačko-moslavačkoj županiji.

Provedba komplementarnog programa **Otočki ruksak (pun) kulture** započela je 2018. godine u suradnji sa MRRFEU te je u programu do konca 2022. godine sudjelovalo više od 700 djece na 22 hrvatska otoka. Provedba Otočkog ruksaka (punog) kulture nastavljena je i sljedećih godina. 2018. godini organizirano je 33 gostovanja – po 10 u Primorsko-goranskoj i u Splitsko-dalmatinskoj županiji, 7 u Zadarskoj i po tri u Šibensko-kninskoj i Dubrovačko-neretvanskoj županiji. U 2019. održano je 67 gostovanja, najviše u Primorsko-goranskoj županiji (19), a slijede Dubrovačko-neretvanska (17), Zadarska (14), Splitsko-dalmatinska (12), Šibensko-kninska (4) i Ličko-senjska (1). U 2020. zbog pandemije COVID-19 nije bilo gostovanja, a 2021. održano je njih 51, najviše u Primorsko-goranskoj županiji (15), dok ih je 13 održano u Dubrovačko-neretvanskoj, 10 u Splitsko-dalmatinskoj, 9 u Zadarskoj te po 2 u Šibensko-kninskoj i Ličko-senjskoj županiji. Konačno, u 2022. godini, Otočki ruksak (pun) kulture gostovao je na 70 otoka – 20 u Splitsko-dalmatinskoj, 17 u Dubrovačko-neretvanskoj, 15 u Primorsko-goranskoj, 13 u Zadarskoj, 3 u Šibensko-kninskoj te 2 otoka u Ličko-

senjskoj županiji. Gostovanja u okviru programa Otočki Ruksak (pun) kulture prikazana su na Grafikonu 6.

Grafikon 6. Gostovanja u okviru programa Otočki Ruksak (pun) kulture

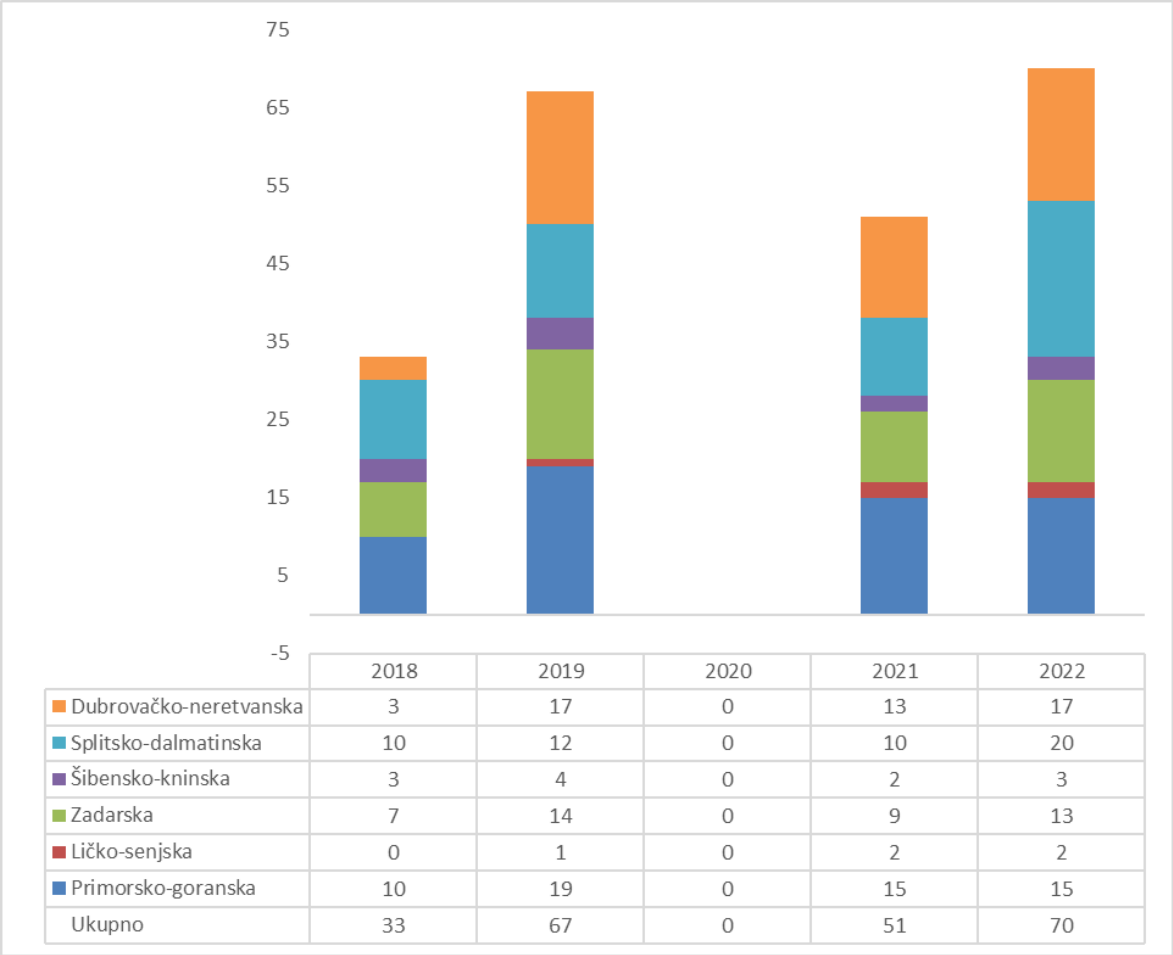

	2018	2019	2020	2021	2022
Dubrovačko-neretvanska	3	17	0	13	17
Splitsko-dalmatinska	10	12	0	10	20
Šibensko-kninska	3	4	0	2	3
Zadarska	7	14	0	9	13
Ličko-senjska	0	1	0	2	2
Primorsko-goranska	10	19	0	15	15
Ukupno	33	67	0	51	70

Izvor: Ministarstvo kulture i medija, 2023.

U 2018. godini osmišljen je i program **Ruksak (pun) kulture za djecu tražitelja azila** te je izvedeno nekoliko radionica u dvije škole i dva dječja vrtića u Zagrebu i Zadru za koje je dobivena informacija da imaju najviše djece tražitelja međunarodne zaštite.

U 2019. godini započeo je i **program Ruksak (pun) kulture – umjetnost i kultura u vrtiću i školi za hrvatsku djecu i mlade koji žive izvan granica Republike Hrvatske** gostovanjem u Subotici u Republici Srbiji, u vrtićima i školama u kojima se provodi program na hrvatskom jeziku na kojem je sudjelovalo 439 djece i mladih i više od 20 odgojno-obrazovnih djelatnika.

Iste godine osmišljen je i prilagođeni program za odgojno-obrazovne ustanove koje pohađaju djeca azilanata, a isto tako i realiziran **pilot program Cjelogodišnji ruksak**. U okviru pilot programa realizirana su dva umjetničko-edukativna programa iz područja filmske i plesne umjetnosti u Osnovnoj školi Budaševo-Topolovac-Gušće i Dječjem vrtiću „Bambi“ u Sunji u Sisačko-moslavačkoj županiji na kojima je sudjelovalo oko 100 djece i učenika.

U 2021. godini održan je i **pilot program Ruksak (pun) kulture za djecu i mlade u područjima pogođenim potresom u Sisačko-moslavačkoj županiji** koji se provodio od ožujka do lipnja i od rujna do studenog 2021. godine. U programu su sudjelovale 24 osnovne škole, a programom je bilo obuhvaćeno 3610 učenika. U okviru programa, održano je više od 100 radionica, 30 kazališnih predstava, 10 plesnih predstava, 10 glazbenih koncerata i 10 filmskih projekcija. Tijekom 2022. godine programom je bilo obuhvaćeno 2.358 učenika 6. – 8. razreda iz 23 osnovne škole. U istom razdoblju održano je više od 80 radionica, 20 kazališnih predstava, 10 plesnih predstava i 10 glazbenih koncerata.

Također, budući da je 2022. godina proglašena Europskom godinom mladih, osmišljen je i realiziran **program Ruksak (pun) kulture za mlade** uz podršku Središnjeg državnog ureda za demografiju i mlade. U provedbi Programa su sudjelovale 34 odgojno-obrazovne ustanove te je njime obuhvaćeno 1.815 mladih s područja cijele Republike Hrvatske.

2.3.2 Prostorna raspodjela

Prema podacima Ministarstva kulture i medija, u razdoblju od 2013. do 2022. godine u okviru programa Ruksak (pun) kulture ukupno je organizirano 1109 gostovanja u odgojno-obrazovnim institucijama. U navedenom razdoblju, najviše gostovanja, 112, organizirano je u Splitsko-dalmatinskoj županiji, a slijede Primorsko-goranska (111), Dubrovačko-neretvanska (74), Osječko-baranjska (73) i Vukovarsko-srijemska (71), dok je najmanje gostovanja u odgojno-obrazovnim institucijama bilo u Gradu Zagrebu (7) i Ličko-senjskoj županiji (32) (Grafikon 7).

Grafikon 7. Prostorna raspodjela gostovanja programa Ruksak (pun) kulture u razdoblju 2013.-2022.

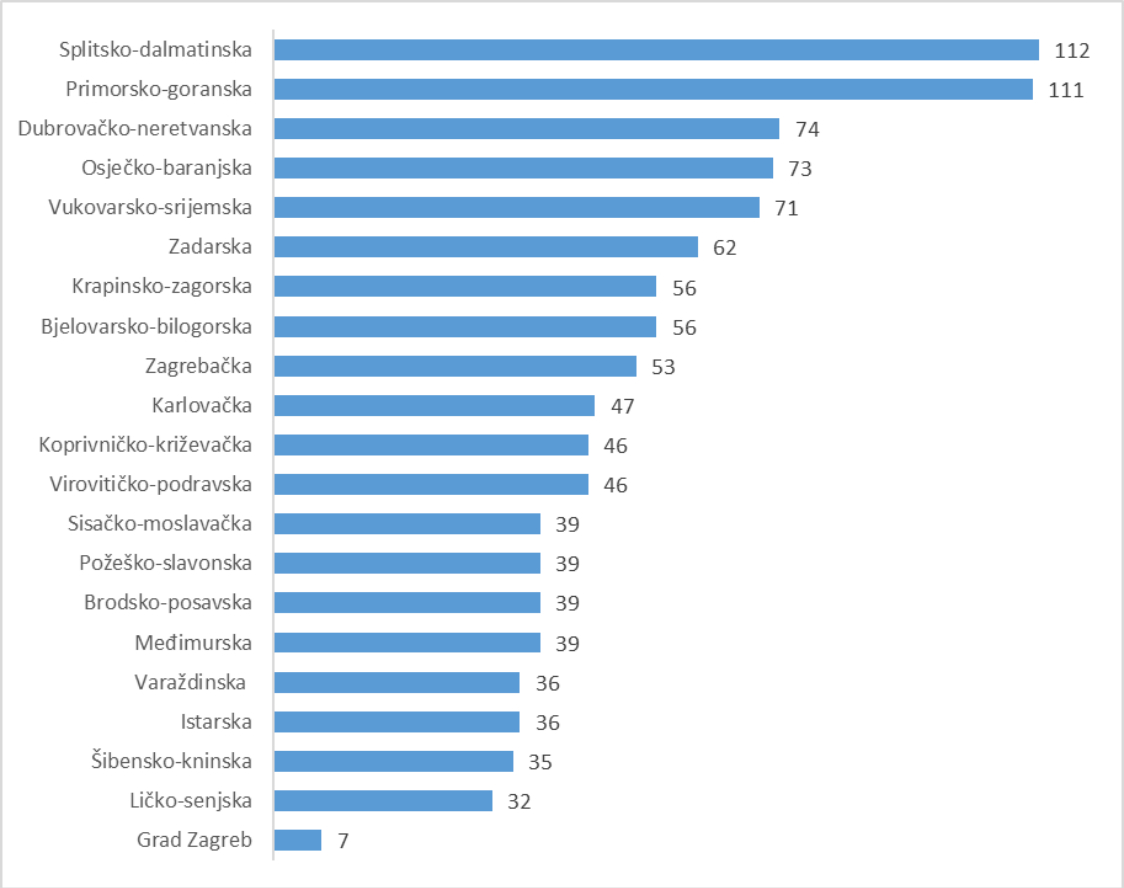

Izvor: Ministarstvo kulture i medija, 2023.

Program Ruksak (pun) kulture u analiziranom je razdoblju gostovao u 777 odgojno-obrazovnih institucija u Republici Hrvatskoj. U većini odgojno-obrazovnih institucija program je gostovao jednom, u 150 odgojno-obrazovnih institucija program je održan dva puta, u 49 tri puta te u 13 četiri puta. Institucija u kojoj je program Ruksak (pun) kulture gostovao šest puta je OŠ Ivana Gundulića Dubrovnik – PŠ Koločep u Dubrovačko-neretvanskoj županiji, a DV Girice na Cresu, DV Cvrčak na Malom Lošinju te OŠ Vladimira Nazora u Neviđanama u Zadarskoj županiji program je gostovao 5 puta. Učestalost gostovanja po odgojno-obrazovnim institucijama prikazana je na Grafikonu 8.

Grafikon 8. Učestalost gostovanja po odgojno-obrazovnim institucijama

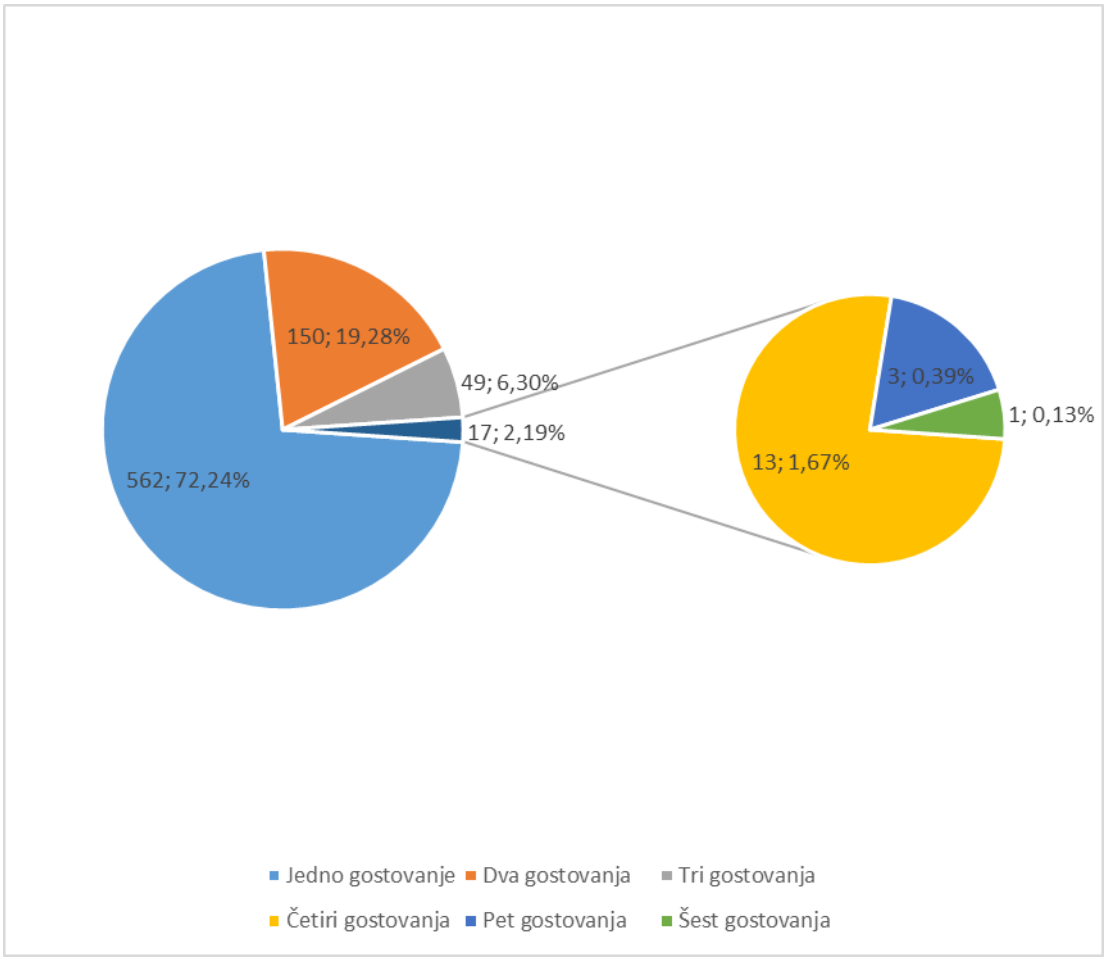

2.4 Godišnja evaluacija uspješnosti provedbe

Posljednja aktivnost programa Ruksak (pun) kulture uključuje godišnju evaluaciju uspješnosti provedbe projekta i preporuke za poboljšanja. Evaluacija uspješnosti provedbe provodi se svake godine nakon završetka programa i dio je Godišnjih izvješća čiji nalazi su prezentirani u prethodnim poglavljima. Dio evaluacije uspješnosti provedbe programa predstavljaju i istraživanja o percepciji samog programa.

Tijekom 2021. i 2022. godini provedeno je **dodatno istraživanje o percepciji samog programa u kojem je sudjelovalo 18 studenata Učiteljskog fakulteta** u Zagrebu koji su kao volonteri osmislili dio sadržaja koji je ponuđen i u konačnici proveden u Sisačko moslavačkoj županiji. Studenti (njih 13) nisu bili upoznati s programom Ruksak (pun) kulture, a ostali studenti su informacije o programu dobili putem fakulteta i/ili drugih studenata. Studenti su očekivali da će sudjelovanjem u programu Ruksak (pun) kulture steći vještine i iskustva za daljnji rad i imati iskustvo rada s djecom. Studenti su gotovo u potpunosti (17 od 18 sudionika) izjavili da su se njihova očekivanja od sudjelovanja u kreiranju i provedbi programa ispunila u cijelosti. Pozitivnim iskustvom se ocjenjuje suradnja studenata s korisnicima i suradnja s izvođačima. Također, većina studenata (njih 16) smatra da volontiranje u provedbi programa kulturno-umjetničkog sadržaja dodatno širi znanje te da je potrebno više mogućnosti za volontiranje u sklopu takvih programa. Nadalje, 17 studenata smatra da takvi programi mogu

doprinijeti razvoju interesa za bavljenje umjetnošću kod djece i mladih i da bi se sigurno ponovo prijavili za volontiranje u sklopu programa Ruksak (pun) kulture, što posebno naglašava zadovoljstvo programom ne samo djece i odgojno-obrazovnih djelatnika, nego i svih ostalih sudionika programa. Rezultati istraživanja iz 2018. godine prikazani su na Grafikonu 9.

Grafikon 9. Rezultati istraživanja iz 2018. godine

Izvor: Ministarstvo kulture i medija, 2023.

U istraživanju provedenom 2022. godine sudjelovali su odgojno-obrazovnih djelatnici iz institucija u kojima je program Ruksak (pun) kulture gostovao. U istraživanju je sudjelovalo 121 odgojno-obrazovnih djelatnika iz 114 ustanova. Djelatnici odgojno-obrazovnih institucija istaknuli su da 67,8 % djece s kojima rade nikad nije bilo na koncertu, 54,5 % djece nikad nije posjetilo galeriju, 42,1 % djece se nikad nije susrelo s umjetnikom, dok 22,3 % djece nikad nije bilo u kinu. Nadalje, 19,8 % djece nikad nije posjetilo muzej dok 17,4 % djece nikad nije posjetilo kazalište. Upravo zato 90,1 % djelatnika smatra da je djeci i mladima potrebno omogućiti sudjelovanje u što većem broju kulturno-umjetničkih programa.

Odgojno-obrazovni djelatnici pozitivno su ocijenili program te istaknuli da ovakvi programi i/ili radionice doprinose razvoju interesa za bavljenje umjetnošću kod djece i mladih. Nadalje, djelatnici su zaključili da su se djeca i učenici zabavili tijekom programa i radionica te da su teme programa i radionica bile primjerene uzrastu sudionika. Više od 80 % djelatnika primijenit će neke od metoda s

programa i radionica u svojem radu. Ono što djelatnici smatraju ključnim iskorakom u okviru programa Ruksak (pun) kulture je sam dolazak programa u odgojno-obrazovne ustanove jer se tako djeca i učenici susreću s nečim novim, ali ipak na poznatom terenu. Također, djelatnici smatraju pozitivnim iskorakom mogućnost komunikacije s umjetnicima budući da za to djeca i učenici nemaju priliku kada odu u kazalište ili na koncert.

Od prijedloga za poboljšanje djelatnici su istaknuli potrebu da se program Ruksak (pun) kulture više puta održi u istoj odgojno-obrazovnoj instituciji. Rezultati istraživanja provedenog u 2022. godini među odgojno-obrazovnim djelatnicima prikazani su na Grafikonu 10.

Grafikon 10. Rezultati istraživanja provedenog u 2022. godini među odgojno-obrazovnim djelatnicima

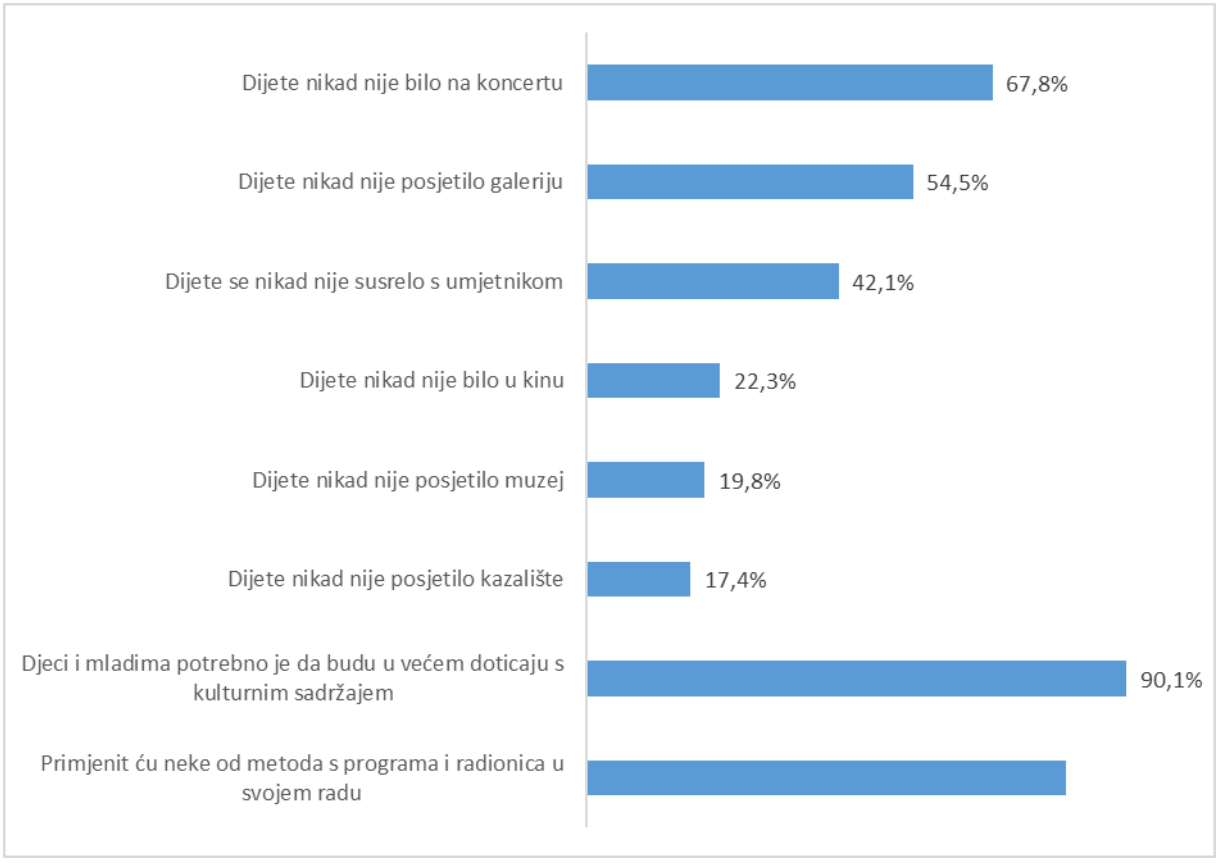

Izvor: Ministarstvo kulture i medija, 2023.

2.5 Financiranje programa Ruksak (pun) kulture

Od travnja 2013. do prosinca 2022. godine gotovo 51.000 djece i mladih[1] sudjelovalo je u Programu. Ruksak (pun) kulture donio je umjetničko-edukativne programe u više od 280 gradova i općina koji pripadaju tzv. potpomognutim područjima, s niskim indeksom razvijenosti.

U istom razdoblju, za djecu i mlade, izdvojeno je više od 1.700.000,00 EUR. Program Ruksak (pun) kulture financira se iz proračuna Ministarstva kulture i medija koje za svaku godinu provedbe programa osigura 265.445,62 EUR.

2.6 Upravljanje programom Ruksak (pun) kulture

Program Ruksak (pun) kulture stalni je program Ministarstva kulture i medija koji se provodi u suradnji s Ministarstvom znanosti i obrazovanja kao dopunski program potpore kurikulumu u vrtićima, osnovnim i srednjim školama. Ministarstvo kulture i medija svake godine objavljuje Poziv za predlaganje umjetničko-edukativnih programa i/ili radionica za Ruksak (pun) kulture, a Ministarstvo znanosti i obrazovanja objavljuje javni poziv za iskazivanje interesa za provedbu programa „Ruksak (pun) kulture u odgojno-obrazovnim institucijama.

Ključni kriteriji za odabir odgojno-obrazovnih institucija u kojima će se provoditi program su:

- Područni vrtići i škole,
- Prometno slabije povezani vrtići i škole,
- Zainteresiranost vrtića i/ili škola za umjetničke programe i radionice, te
- Zainteresiranost učitelja, nastavnika i odgojitelja za diseminaciju programa i radionica.

Ključni kriteriji za odabir kulturno-umjetničkih programa i/ili radionica su:

- Usklađenost sadržaja s ciljevima Nacionalnog okvirnog kurikuluma,
- Mogućnost diseminacije programa u sredini u kojoj je prezentiran,
- Prilagođenost uvjetima izvođenja u prostorima vrtića i škola uz jednostavne i prenosive rekvizite,
- Upisanost predlagatelja iz područja kazališne djelatnosti u Očevidnik kazališta,
- Usklađenost cijena programa s Odlukom o sadržaju programa Ruksak (pun) kulture te visine naknade za poslove i rad na njegovu ostvarivanju kojom su one određene, te
- Visoka razina umjetničke kvalitete i profesionalnih standarda umjetničkih i kulturnih programa.

Sve prijave prikupljaju se od strane Povjerenstva za program Ruksak (pun) kulture (djelatnici Ministarstva kulture i medija i Ministarstva znanosti i obrazovanja) te se potom upućuju Stručnom povjerenstvu za odabir programa Ruksak (pun) kulture Ministarstva kulture i medija.

[1] Ruksak (pun) kulture – umjetnost i kultura u vrtiću i školi u 2022. godini. Dostupno na: https://min-kulture.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Ruksak%20pun%20kulture/R(p)K%20%20-%20%20izvje%C5%A1taj%20za%202022.%20godinu.pdf

3 Istraživanje stavova sudionika programa Ruksak (pun) kulture

Tijekom kolovoza i rujna 2023. godine provedeno je dodatno istraživanje stavova sudionika (korisnika i izvođača) programa Ruksak (pun) kulture o potrebama za programom, dostupnosti sadržaja te kvaliteti izvedbe programa koji su se održavali u odgojno-obrazovnim institucijama.

3.1 Istraživanje stavova odgojno-obrazovnih djelatnika

U istraživanju stavova odgojno-obrazovnih djelatnika o provedbi programa Ruksak (pun) kulture sudjelovalo je 193 ispitanika. Istraživanje među odgojno-obrazovnim djelatnicima provedeno je u obliku anketnog upitnika koji se sastojao od 12 pitanja.

U prvom pitanju odgojno-obrazovni djelatnici odgovorili su na pitanje u kojem od programa R(p)k su sudjelovali te je većina njih – 85,2 % sudjelovala u redovitom programu Ruksak (pun) kulture, a slijedi Otočki Ruksak (pun) kulture (9,2 %), Ruksak (pun) kulture za djecu i mlade u područjima pogođenima potresom u Sisačko-moslavačkoj županiji (4,1 %) i Ruksak (pun) kulture za mlade (1,5 %). Nitko od odgojno obrazovnih djelatnika koji su sudjelovali u istraživanju nije bio dio programa Cjelogodišnji Ruksak (pun) kulture, Ruksak (pun) kulture za hrvatsku djecu i mlade koji žive izvan granica RH i Ruksak (pun) kulture za djecu tražitelje azila (Grafikon 11).

Grafikon 11. Programi R(p)k u kojima su sudjelovali odgojno-obrazovni djelatnici

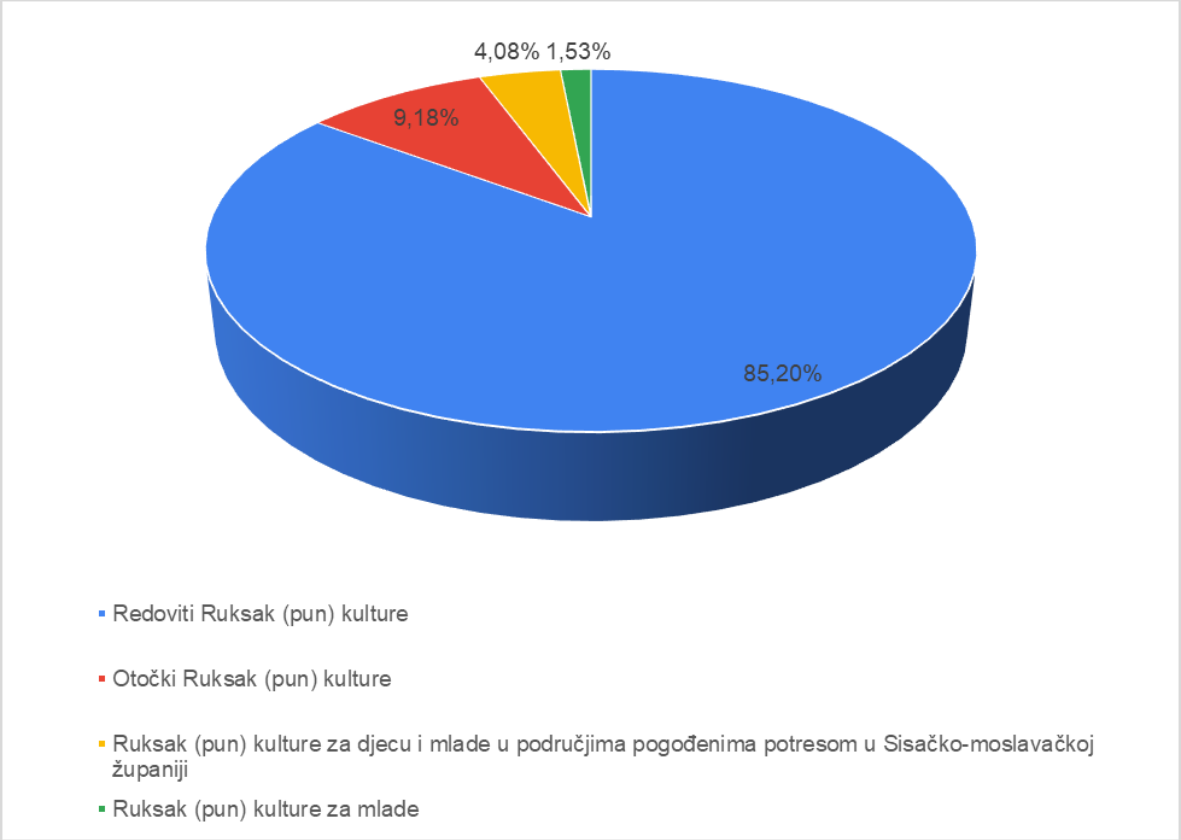

Prema vrsti sadržaja - najviše djelatnika (35,2 %) navelo izvođenje kazališnih predstava, a slijede sadržaji u području glazbene umjetnosti (33,7 %), vizualne umjetnosti (15 %) te sadržaji kulturne baštine i muzeja (13,5 %). Najmanje su izvođeni sadržaji/programi u organizaciji studenata umjetničkih akademija (6,7 %) i književnost (8,8 %) (Grafikon 12).

Grafikon 12. Programi izvođeni u odgojno-obrazovnim institucijama

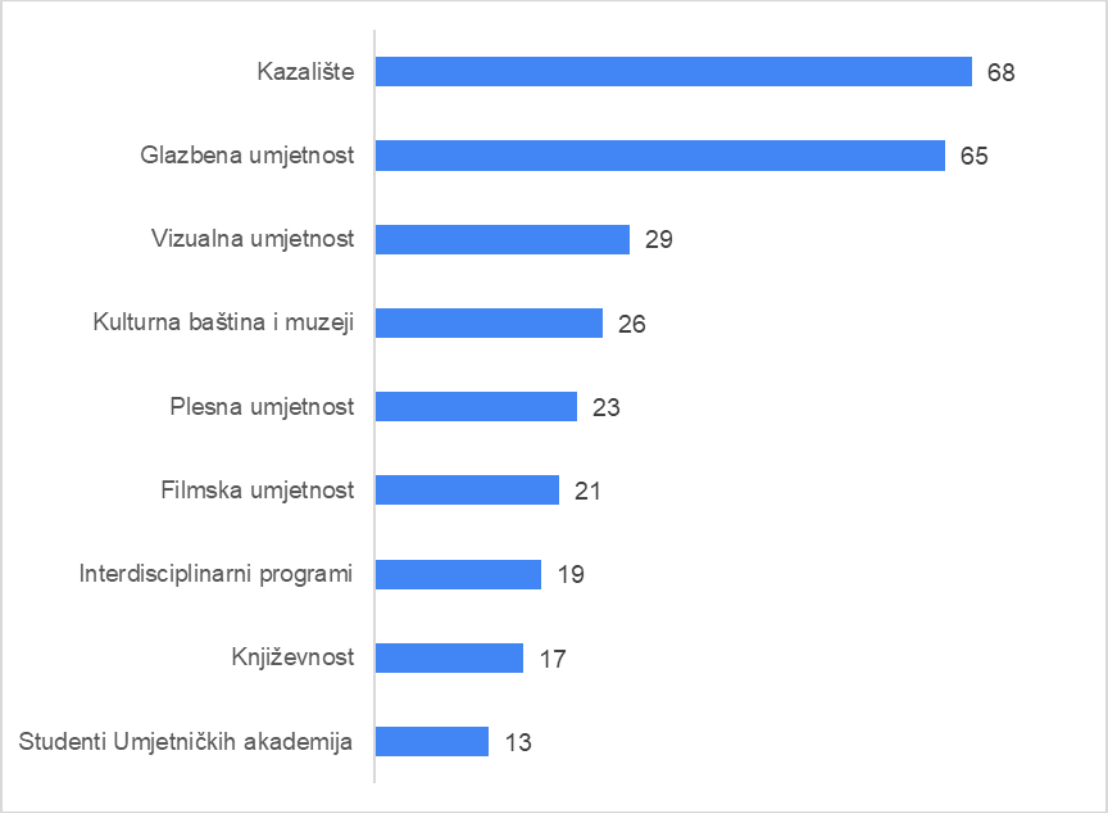

Odgojno-obrazovni djelatnici su upitani koliko su zadovoljni s određenim procesima prijave odgojno-obrazovne institucije za sudjelovanje u programu Ruksak (pun) kulture – jednostavnosti prijave, dostupnosti informacija o načinu prijave, komunikacijom s Ministarstvom znanosti i obrazovanja te brzinom donošenja odluka. Element s kojim su odgojno-obrazovni djelatnici najzadovoljniji je jednostavnost prijave gdje je čak 78,2 % djelatnika u potpunosti zadovoljno te 13 % zadovoljno s jednostavnošću prijave.

Dostupnost informacija o načinu prijave element je kojim je u potpunosti zadovoljno (79,8 % odgojno-obrazovnih djelatnika), dok su nešto slabije ocijenjeni brzina prijave i komunikacija s Ministarstvom znanosti i obrazovanja s kojom 14,5 % odgojno-obrazovnih djelatnika nije zadovoljno ili ne zna (Grafikon 13).

Grafikon 13. Zadovoljstvo odgojno-obrazovnih djelatnika prijavom na program Ruksak (pun) kulture

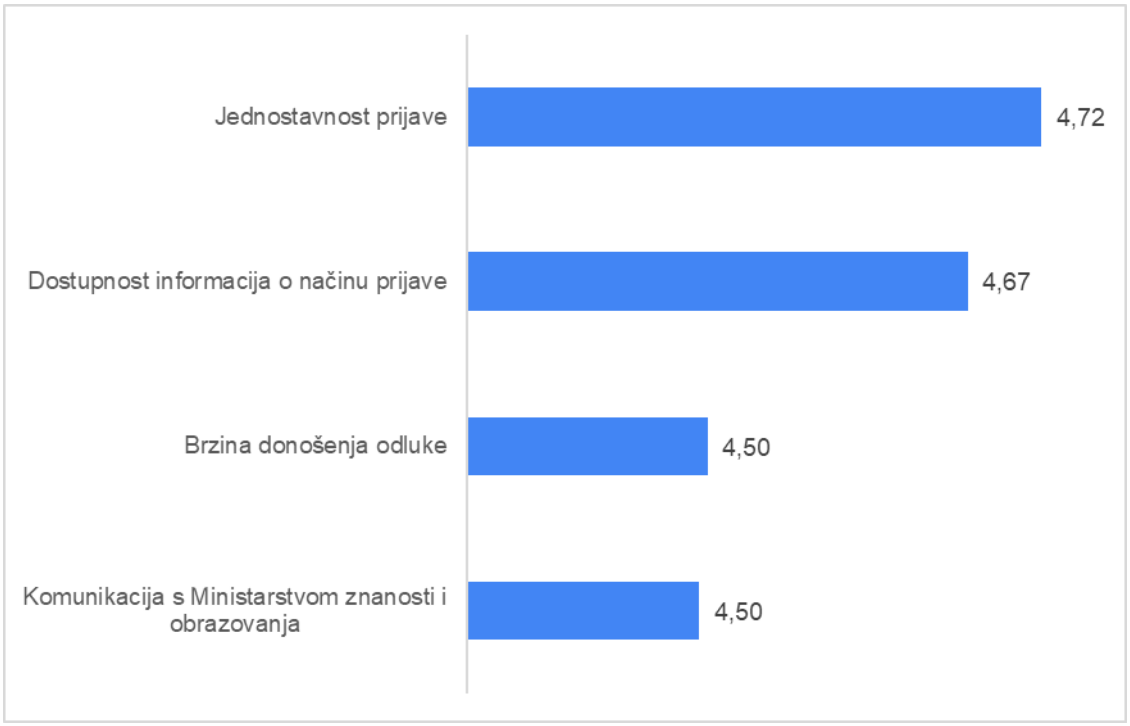

Uz postupak prijave na program Ruksak (pun) kulture, odgojno-obrazovni djelatnici ocjenjivali su i zadovoljstvo pojedinim elementima provedbe programa – komunikaciju prilikom dogovora o gostovanju, čekanje na gostovanje, prikladnost gostovanja s obzirom na dob sudionika te komunikaciju s izvođačima. Gotovo svi odgojno-obrazovni djelatnici (korisnici programa) zadovoljni su s komunikacijom s izvođačima (prosječna ocjena 4,89). Prikladnost gostovanja također je ocijenjena uspješnom (ocjena 4,84). Najniže je ocijenjeno (no još vijek vrlo dobro) razdoblje od ugovorenog gostovanja do realizacije programa (Grafikon 14).

Grafikon 14. Zadovoljstvo odgojno-obrazovnih djelatnika provedbom programa Ruksak (pun) kulture

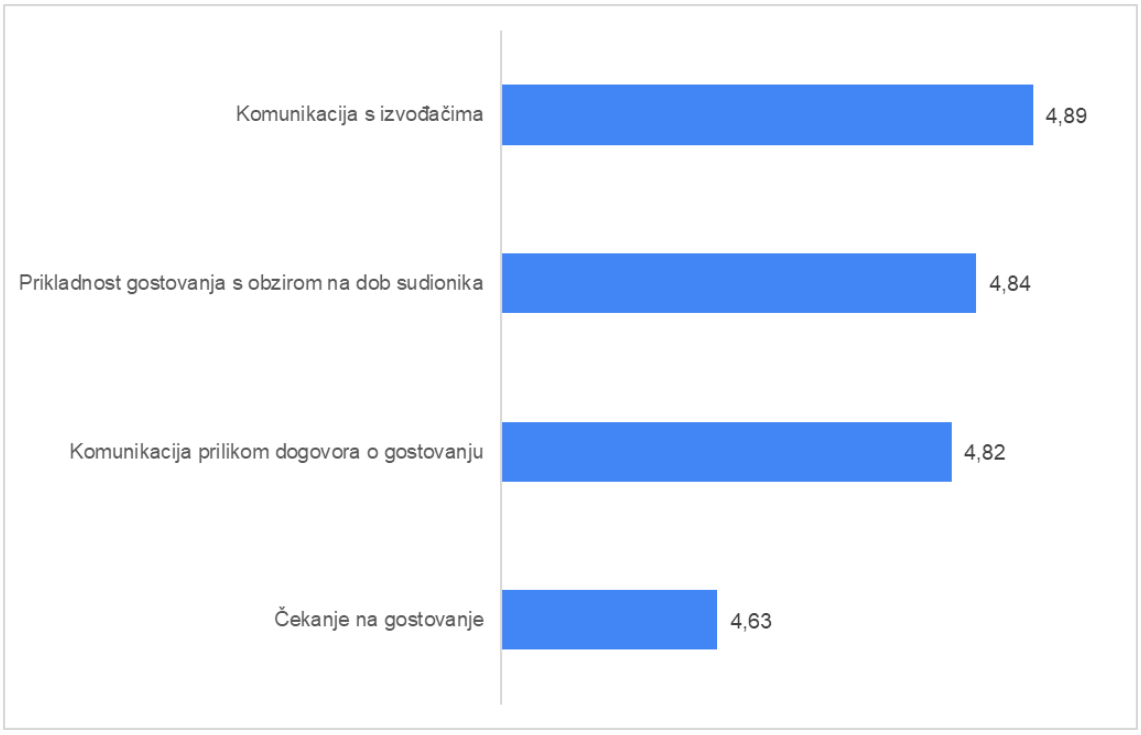

Korisnici - odgojno-obrazovni djelatnici su kroz istraživanje iskazali stavove o korisnosti programa Ruksak (pun) kulture za njihov daljnji rad i profesionalni razvoj. Većina korisnika (90,2 %) se slaže s izjavom da program pomaže djeci pri upoznavanju s kulturno-umjetničkim sadržajem. Nadalje, većina djelatnika, 81,3 % u potpunosti se slaže da su djeca puno naučila prilikom gostovanja.

Odgojno-obrazovni djelatnici (njih 69 %) se također slažu s tvrdnjom da su oni sami puno naučili tijekom gostovanja, a jedan djelatnik ne slaže se s tom tvrdnjom. Većina odgojno-obrazovnih djelatnika smatra da će naučeno primjenjivati u daljnjem radu, a jedan djelatnika smatra da neće u budućnosti primjenjivati naučeno kroz R(p)k. Također, odgojno-obrazovni djelatnici uglavnom smatraju da je ovaj program potreban djeci (Grafikon 15).

Grafikon 15. Stav odgojno-obrazovnih djelatnika o korisnosti programa Ruksak (pun) kulture

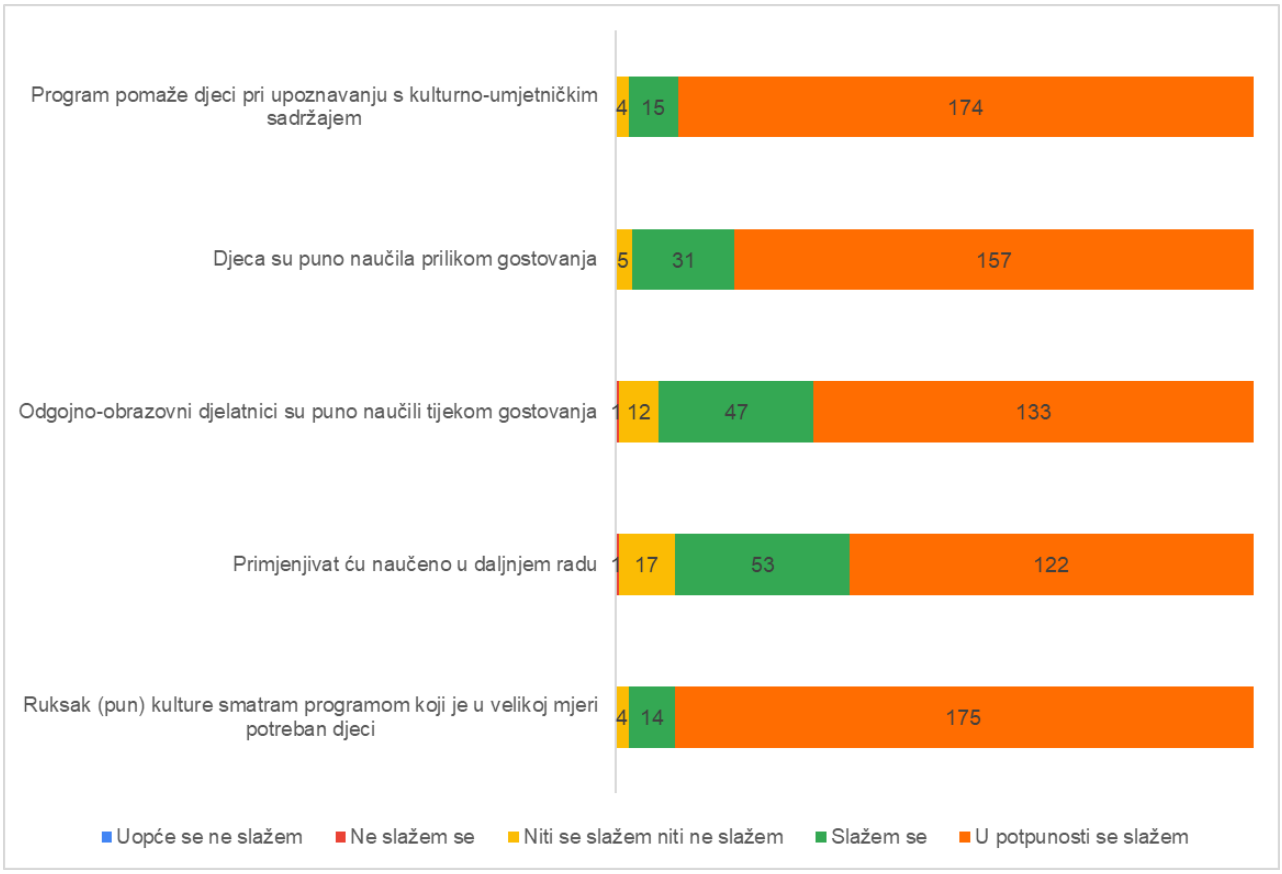

Također, korisnici - djelatnici odgojno-obrazovnih institucija ocijenili su relevantnost, djelotvornost, učinkovitost i održivost programa Ruksak (pun) kulture. Relevantnost objašnjava u kojoj mjeri ciljevi i aktivnosti programa odgovaraju potrebama, politikama i prioritetima korisnika, globalnim potrebama i partnerima/institucijama, djelotvornost propituje mogu li se resursi intervencije ili provedenih aktivnosti, odnosno provedbe programa planova i projekata opravdati ostvarenim rezultatima, učinkovitost pomaže u razumijevanju mjere u kojoj aktivnosti osiguravaju postizanje ciljeva programa, a održivost se odnosi na predviđanje opsega u kojem se aktivnosti nastavljaju ili će se vjerojatno nastaviti.

Većina sudionika istraživanja – odgojno-obrazovnih djelatnika je ocijenila relevantnost programa Ruksak (pun) kulture ocijenila vrlo dobrom (78,5 %), a djelotvornost je 70,5 % sudionika istraživanja je ocijenilo vrlo dobrom. Učinkovitost programa Ruksak (pun) kulture od strane 73,1 % odgojno-obrazovnih djelatnika ocijenjena je vrlo dobrom, dok je 23,3 % smatra iznadprosječnom i 3,6 % prosječnom. Konačno, održivost je kriterij koji je u prosjeku dobio najniže ocijene, ali ga i dalje 69,4 % odgojno-obrazovnih djelatnika koji su sudjelovali u istraživanju smatra vrlo dobrim, 22,3 % iznadprosječnim te 8,3 % prosječnim (Grafikon 16).

Grafikon 16. Stav odgojno-obrazovnih djelatnika o kriterijima vrednovanja programa Ruksak (pun) kulture

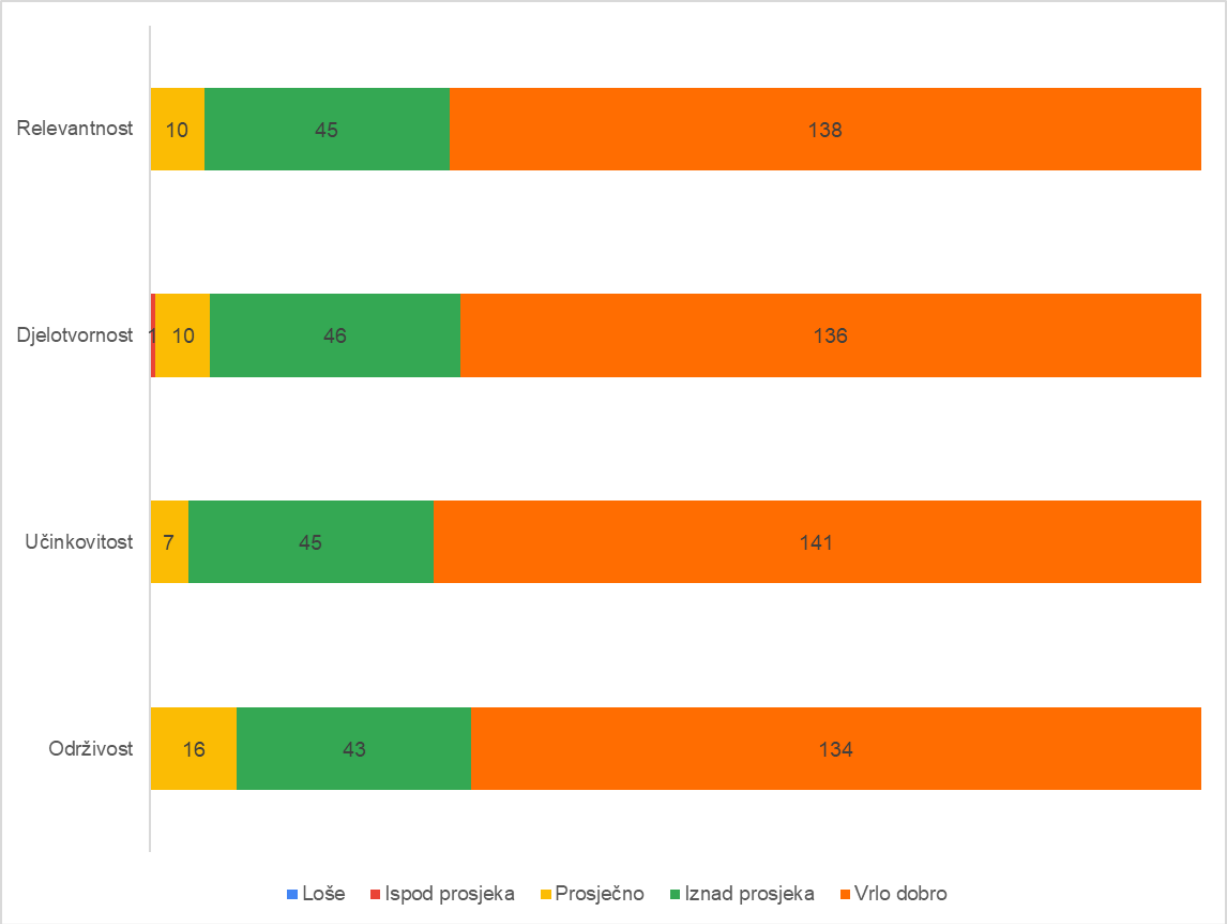

Rezultati istraživanja pokazali da su odgojno-obrazovni djelatnici iznimno zadovoljni programom Ruksak (pun) kulture te je većina njih odgovorila da ne bi ništa mijenjali u procesu prijave i/ili provedbe programa. Ipak, **prijedlozi za dodatna poboljšanja** su usmjereni na dostupnost informacija o programima. Predlaže se da se objave informacije s ponudom sadržaja prije same prijave institucija za sudjelovanje u programu kako bi se korisnici mogli interno konzultirati i dogovoriti o njihovim potrebama. Prijedlog je, primjerice, da se institucijama ponude naslovi radionica s opisima programa koji se predlažu pa da oni sami mogu odabrati što ih zanima. Također, korisnici predlažu da se izradi i ponudi mogućnost prijave putem neke aplikacije čime bi se pojednostavnio i ubrzao proces prijave i odabira ponuđenih programa od strane korisnika tj. odgojno-obrazovnih institucija.

Nadalje, odgojno-obrazovni djelatnici su izrazili želju da se program odvija više puta godišnje, da se poveća broj učenika koji mogu sudjelovati u radionicama te da sam program bude dostupan svima koji su zainteresirani za njega, uključujući i škole iz urbanih područja.

Ostale promjene koje su odgojno-obrazovni djelatnici predložili uključuju ubrzavanje provedbe, ažurnije informacije o terminima gostovanja, mogućnost prijave na program krajem školske godine kako bi se moglo gostovanje uvrstiti u kurikulum za iduću godinu, da se prilikom objave rezultata natječaja objave i očekivani termini gostovanja te brža i bolja komunikacija između Ministarstva znanosti i obrazovanja i odgojno-obrazovnih institucija.

Dodatni komentari na pripremu, provedbu i rezultate programa Ruksak (pun) kulture od strane odgojno-obrazovnih djelatnika uglavnom uključuju podršku i pohvale samom programu – od same ideje do njegove realizacije i organizacije provedbe programa. Korisnici su zadovoljni i s izvedenim sadržajima te izvođačima. Većina ispitanika naglasila je kako želi opet sudjelovati u programu te kako cijeli koncept predstavlja veliku priliku djeci iz ruralnih područja da se upoznaju s kulturnim sadržajima. Prijedlozi za poboljšanja od strane odgojno-obrazovnih djelatnika su vezani uz mogućnost kraćeg perioda od dogovora do realizacije programa, općenito se predlaže brža provedba, bolja komunikacija između odgojno-obrazovnih djelatnika i izvođača programa te više radionica godišnje.

Ključne preporuke vezano uz nastavak programa Ruksak (pun) kulture odnose se na:

- pružanje mogućnosti da se odgojno obrazovne institucije uključe u program više puta godišnje ili barem svake godine,
- povećanje tema vezanih uz zaštitu okoliša i održivog razvoja,
- dostavljanje informacija o projektu na početku školske godine kako bi se uvrstio u školski kurikulum,
- proširenje programa na veći broj sudionika, ubrzanje provedbe,
- nastavak programa u budućnosti.

3.2 Istraživanje stavova izvođača

U istraživanju stavova izvođača o provedbi programa Ruksak (pun) kulture sudjelovalo je 70 ispitanika koji su sudjelovali u provedbi ankete tijekom kolovoza i rujan 2023. godine. Istraživanje među izvođačima programa provedeno je u obliku anketnog upitnika koji se sastojao od 11 pitanja.

Najviše izvođača koji su sudjelovali u istraživanju, bili su dio programa Redoviti Ruksak (pun) kulture (46,6 %), a slijede Otočki Ruksak (pun) kulture (24 %), Ruksak (pun) kulture za djecu i mlade u područjima pogođenima potresom u Sisačko-moslavačkoj županiji (16,4 %). Ostali programi u kojima su izvođači sudjelovali su Ruksak (pun) kulture za mlade, Cjelogodišnji Ruksak (pun) kulture i Ruksak (pun) kulture za hrvatsku djecu i mlade koji žive izvan granica RH, dok nitko od izvođača koji su sudjelovali u anketi nije sudjelovao u programu Ruksak (pun) kulture za djecu tražitelje azila (Grafikon 17).

Grafikon 17. Programi u kojima su sudjelovali izvođači

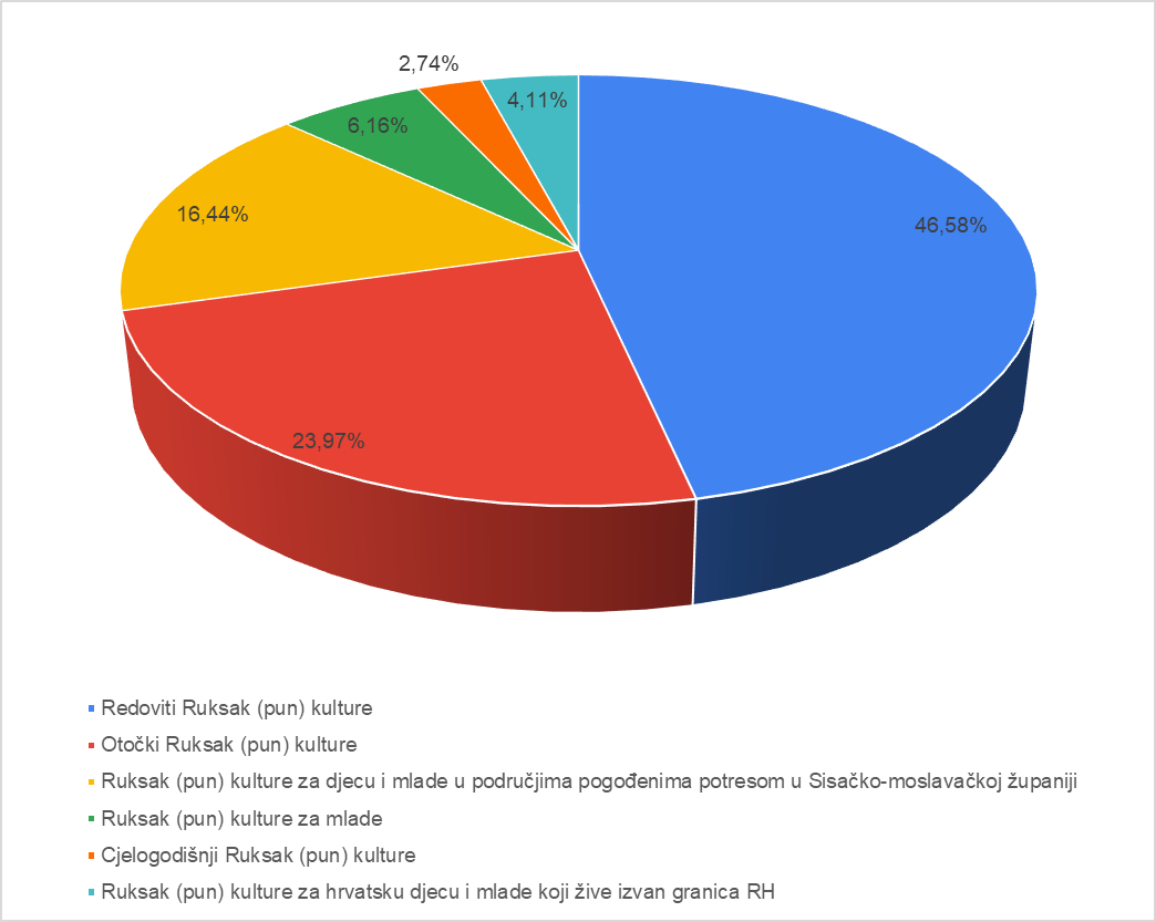

Najviše izvođača koji su sudjelovali u istraživanju bave se kazališnom umjetnosti (18,6 %), vizualnom umjetnosti (17,1 %), plesnom umjetnosti (15,7 %) i glazbenom umjetnosti (12,9 %). Najmanje izvođača studenti su umjetničkih akademija, 4,3 % (Grafikon 18).

Grafikon 18. Programi izvđeni od strane izvođača

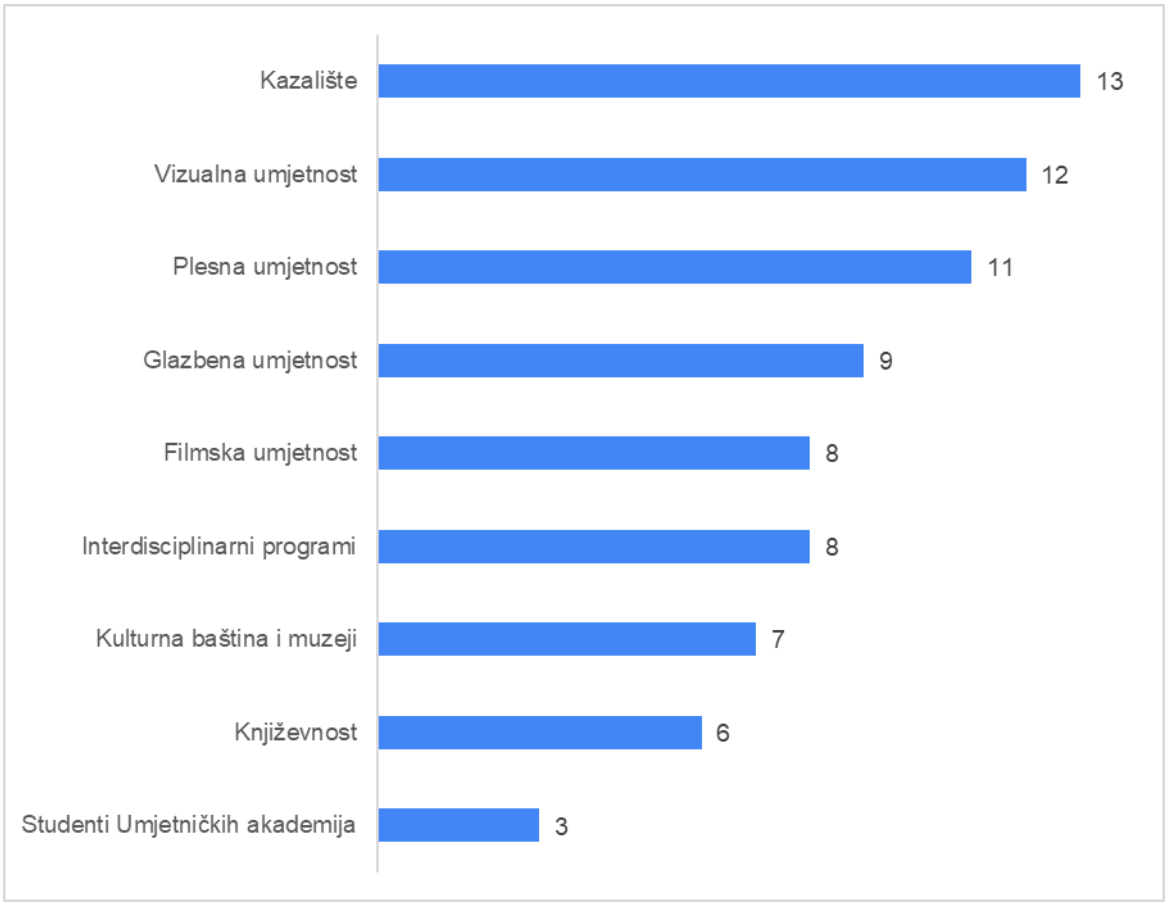

U okviru istraživanja, izvođači su ocijenili razinu zadovoljstva s pojedinim segmentima prijave na program Ruksak (pun) kulture – dostupnošću informacija o načinu prijave, jednostavnosti prijave, komunikacijom s Ministarstvom kulture i medija te brzinom donošenja odluke o prihvaćanju ili odbijanju. S prosječnom ocjenom 4,71 izvođači su najviše zadovoljni komunikacijom s Ministarstvom kulture i medija te s dostupnosti informacija o načinu prijave. Najmanje zadovoljni, ali i dalje s visokom ocjenom 4,43 izvođači su bili brzinom donošenja odluke o prihvaćanju ili odbijanju (Grafikon 19).

Grafikon 19. Zadovoljstvo izvođača prijavom na program Ruksak (pun) kulture

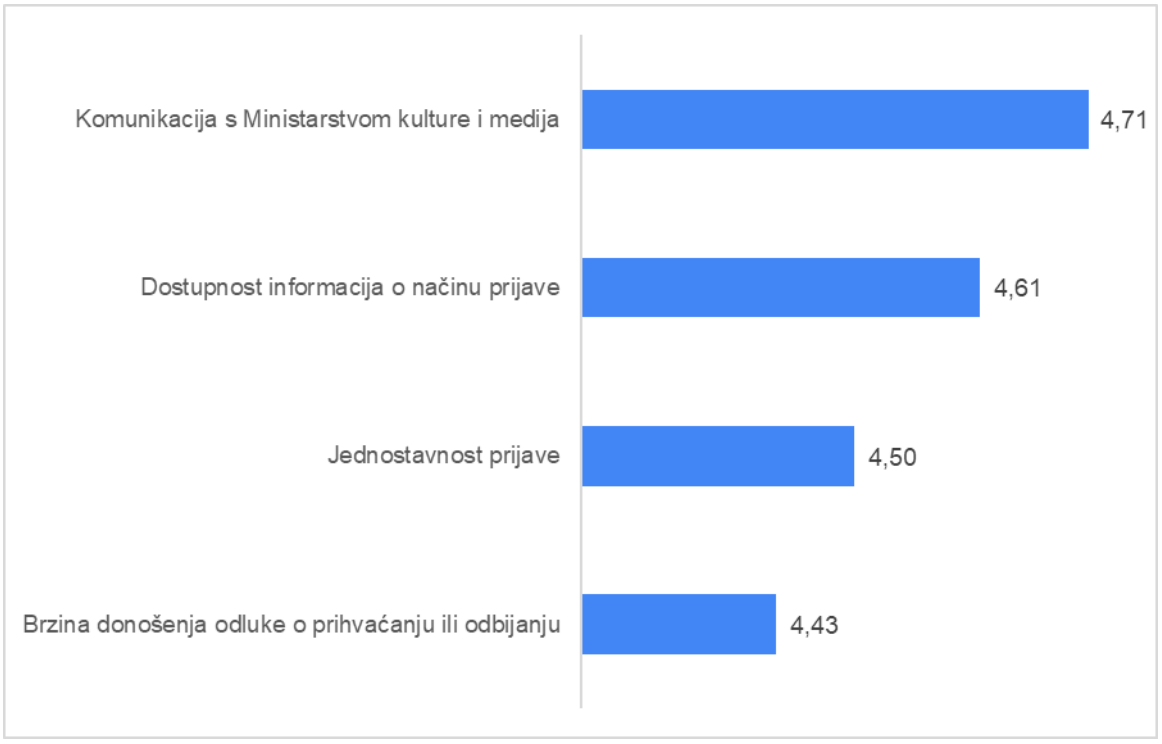

Izvođači koji su sudjelovali u istraživanju ocjenjivali su i zadovoljstvo pojedinim segmentima provedbe programa Ruksak (pun) kulture – komunikacijom prilikom dogovora o gostovanju, terminom gostovanja, upoznatošću s dobnom skupinom sudionika na vrijeme kako bi se gostovanje moglo prilagoditi korisnicima te komunikacijom s odgojno-obrazovnim djelatnicima. Od navedenih segmenata, izvođači su iskazali zadovoljstvo jer su unaprijed bili upoznati s dobnom skupinom sudionika te su mogli prilagoditi svoje gostovanje, kao i komunikacijom prilikom dogovora o gostovanju. Najmanje zadovoljni su bili neizvjesnošću oko samog termina gostovanja (Grafikon 20).

Grafikon 20. Zadovoljstvo izvođača provedbom programa Ruksak (pun) kulture

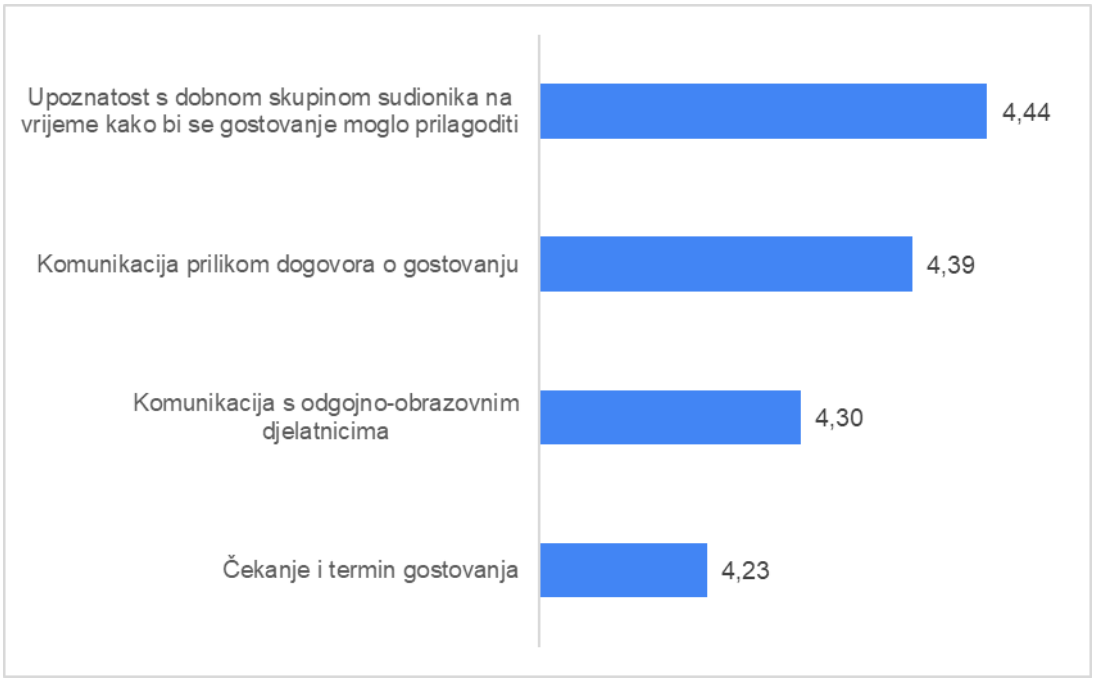

Izvođači koji su sudjelovali u istraživanju u velikoj mjeri se slažu s izjavom da gostovanje pomaže djeci u upoznavanju s kulturno-umjetničkim sadržajima. Manji dio izvođača (7,1 %) nije se izjasnio oko ove tvrdnje. Većina izvođača (88,6 %) smatraju da njihovo gostovanje ima edukativni karakter za djecu, a nešto manje njih (85,7 %) smatra i da je edukativan za odgojno-obrazovne djelatnike. Jedan od izvođača se ne slaže s posljednjom tvrdnjom. Dio izvođača (65,7 % njih) smatra da i oni uče tijekom gostovanja. Većina izvođača također smatra da oni mogu svoje gostovanje prilagoditi različitim dobnim skupinama. Konačno, 88,6 % izvođača koji su sudjelovali u istraživanju u potpunosti se slažu da je Ruksak (pun) kulture program koji je u velikoj mjeri potreban djeci (Grafikon 21).

Grafikon 21. Stav izvođača o korisnosti programa Ruksak (pun) kulture

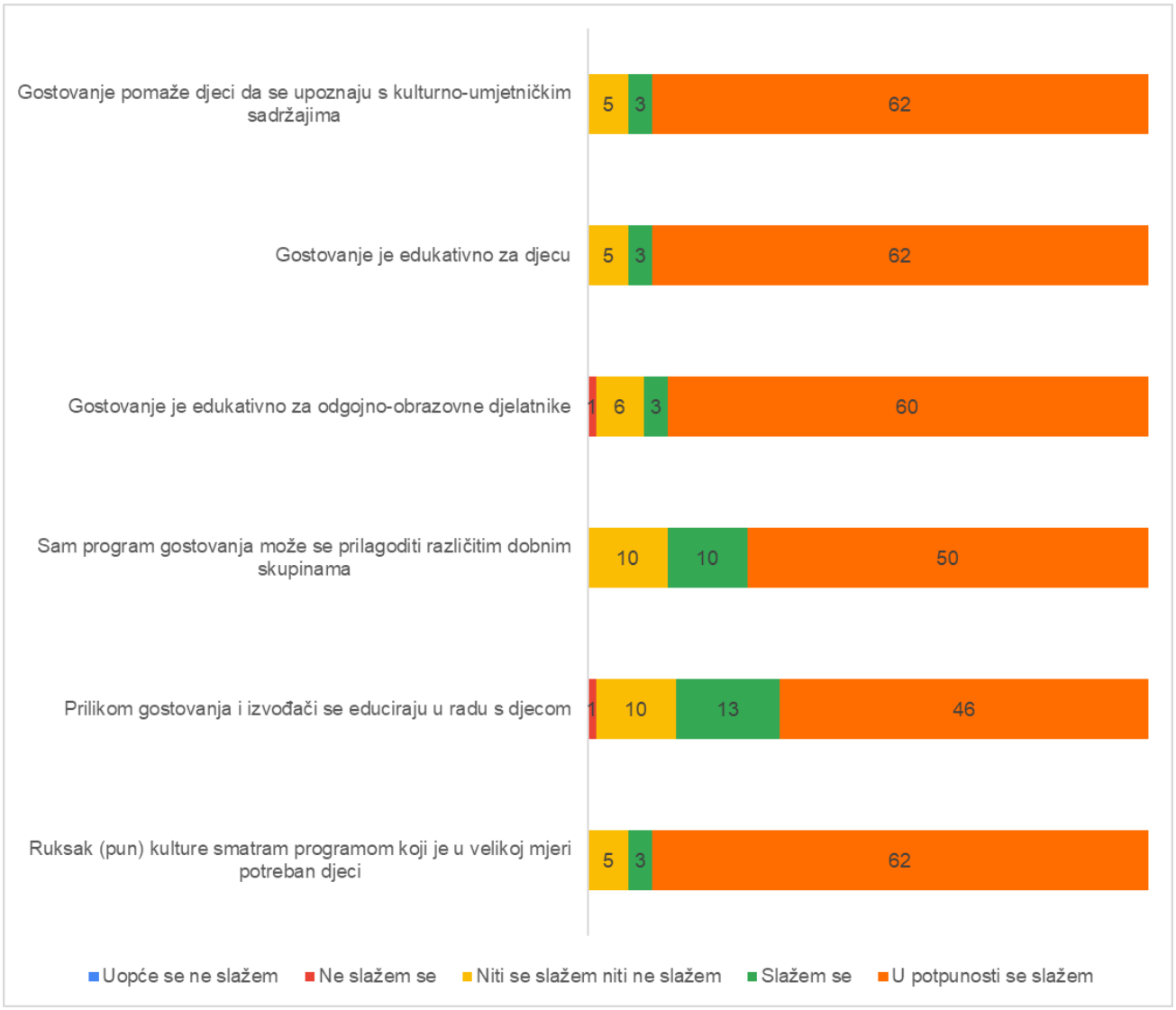

Kao i odgojno-obrazovni djelatnici, izvođači programa ocjenjivali su kriterije vrednovanja programa Ruksak (pun) kulture: relevantnost, djelotvornost, učinkovitost i održivost. Većina izvođača (80 %) smatra da je relevantnost programa vrlo dobra, a njih 20 % smatra da je iznadprosječna. Djelotvornost je od većine izvođača (71,4 %) ocijenjena kao vrlo dobra, dok je 27,1 % smatra iznadprosječnom. Jedan od izvođača smatra da je djelotvornost programa Ruksak (pun) kulture prosječna. Učinkovitost je također od većine izvođača (70 %) ocijenjena kao vrlo dobra dok je 28,6 % smatra iznadprosječnom i jedan izvođač je smatra prosječnom. Izvođači su kao i korisnici najniže ocijenili održivost programa Ruksak (pun) kulture. Jedan od izvođača smatra održivost programa Ruksak (pun) kulture lošom (Grafikon 22).

Grafikon 22. Stav izvođača o kriterijima vrednovanja programa Ruksak (pun) kulture

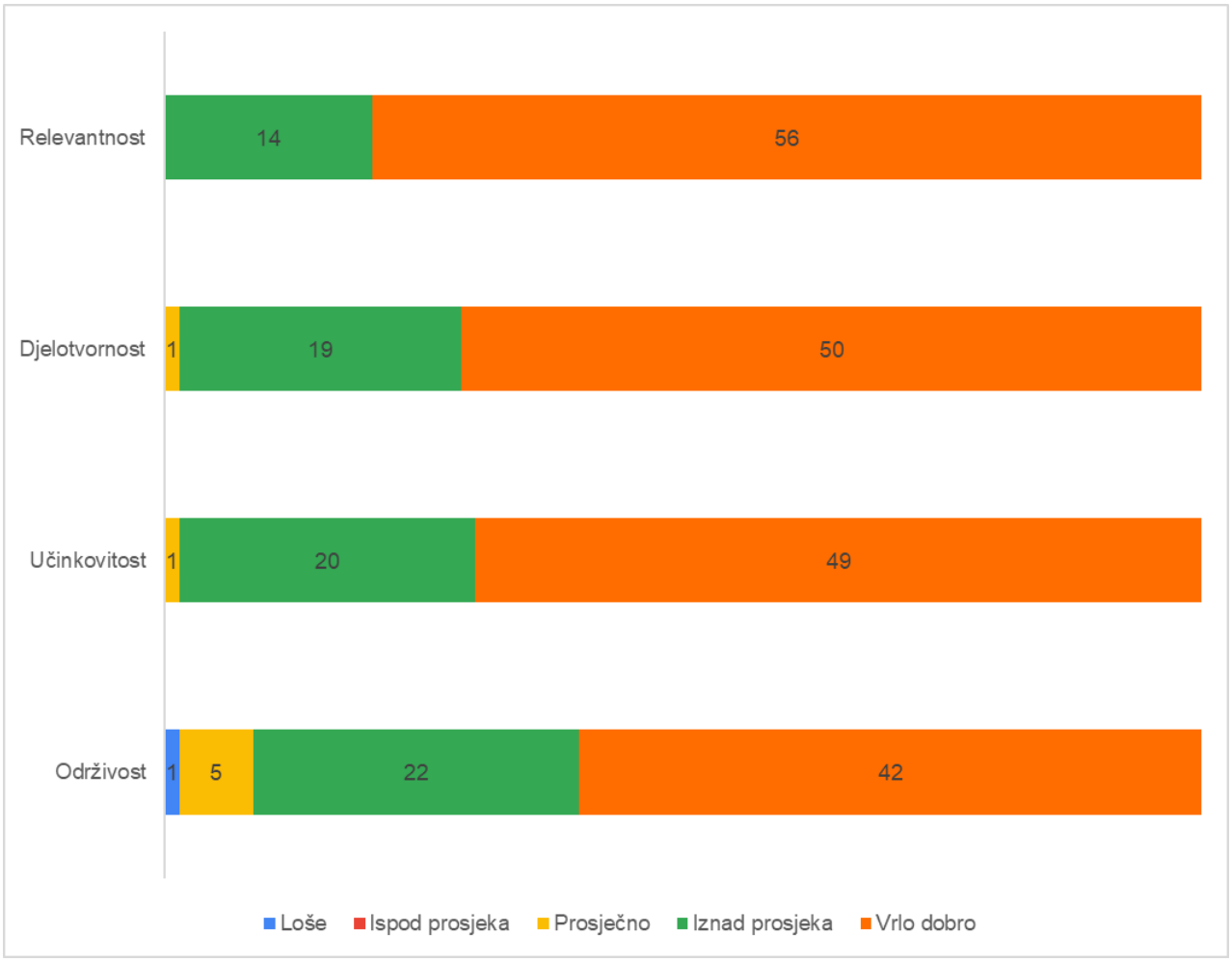

Izvođači su predložili i neke iskorake u procesu prijave i kasnije u realizaciji programa R(p)k. Ti prijedlozi uključuju uvođenje prioriteta kod prijave, ponovni odabir onih izvođača koji uspješno provode program, produženje roka provedbe, provođenje programa u više škola godišnje po izvođaču te povezivanje više gostovanja u jednom periodu kako bi se smanjili troškovi putovanja. Nadalje, sličan prijedlog kao i kod odgojno-obrazovnih djelatnika je da prijava, rezultati i provedba prate akademsku, a ne kalendarsku godinu kako bi bilo dovoljno vremena za provedbu. Također, predlaže se ubrzanje procesa donošenja odluka te ponovni dolazak izvođača na lokaciju i nastavak rada s korisnicima kroz duži period. Također, izvođači predlažu promjenu termina dodjele odgojno-obrazovnih ustanova (sredina travnja) koji je dosta kasno s obzirom na trajanje školske godine. Predlaže se i smanjenje administrativnih obveza oko pripreme, provedbe i vrednovanja programa, dostupnost materijala za provedbu programa na lokaciji te osmišljavanje dodatnih obrazovnih programa za odgojno-obrazovne djelatnike.

Ključne preporuke izvođača za budućnost su:

- ponuditi više sadržaja kroz program Ruksak (pun) kulture,

- dodatno proširiti Ruksak (pun) kulture po hrvatskim školama u regiji, primjerice u Subotici, Zenici, Mostaru i Novom Sadu, budući da u njima također vlada veliki interes za takve projekte,
- dodatno potencirati prisutnost kazališne i filmske kulture, budući da su likovna i glazbena umjetnost, kao i književnost već zastupljene u školskim kurikulumima,
- produlji vremenski rok za provedbu programa i povećati broj djece koja imaju priliku sudjelovati u radionicama,
- proširiti program R(p)k i na gradove
- za izvođače osigurati edukacije/radionice o osnovama pedagoškog rada s djecom,
- uvoditi sve više suvremenih i interdisciplinarnih programa, no ne zaboraviti tradicionalne stare vještine (primjerice tehnike vitraja što je na UNESCO-vom popisu zaštićene nematerijalne baštine),
- pripremiti skupnu putujuću izložbu na kojoj bi se izložili dječji radove nastali u tijeku provedbe programa Ruksak (pun) kulture,
- omogućeno sudjelovanje izvođača u svim programima (Ruksak (pun) kulture za hrvatsku djecu i mlade koji žive izvan granica RH i Ruksak (pun) kulture za djecu tražitelje azila).

4 Rezultati intervjua

Kako bi se dobili dubinski uvidi u kvalitetu programa i učinke programa na lokalnu zajednicu, kao i prikupili prijedlozi za poboljšanje programa u narednom razdoblju, organizirani su intervjui s izvođačima i korisnicima programa Ruksak (pun) kulture. Sredinom listopada 2023. godine pismenim putem je kontaktirano svih 10 sudionika – izvođača i korisnika na koje se odazvalo 9 ispitanika – 5 izvođača i 4 korisnika programa.

4.1 Rezultati intervjua s izvođačima

Intervjui s izvođačima i korisnicima programa Ruksak (pun) kulture provedeni su s ciljem dubinske analize zadovoljstva suradnjom s Ministarstvom kulture i medija te analize poteškoća s kojima se susreću izvođači te preporuka za daljnji nastavak programa. Popis sudionika intervjua je u prilogu 5.

Izvođači koji su sudjelovali u intervjuima istaknuli su kako su veoma zadovoljni suradnjom s Ministarstvom kulture i medija. Ministarstvo priprema i objavljuje natječaje, osigurava podršku tijekom postupka prijave od strane zainteresiranih prijavitelja, izrađuje upute o provedbi programa te je kontinuirano na raspolaganju za pomoć pri održavanju programa i pripremi izvještaja o obavljenim poslovima. Izvođači ocjenjuju korektnim informiranost tijekom planiranja i provedbe Programa, jasnoću uputa i smjernica za prijavitelje. Također, istaknuta je dostupnost, srdačnost, susretljivost i strpljivost djelatnika Ministarstva kulture i medija prilikom komunikacije s izvođačima. Izvođači smatraju da su raspoloživa financijska sredstva dostatna za kvalitetnu provedbu programa te su pozitivnim i dobrodošlim ocijenili činjenicu da se sredstva isplaćuju unaprijed što omogućava da se program pravovremeno provede. Konačno, Ministarstvo kulture i medija pohvaljeno je kao jedina ozbiljna platforma u Hrvatskoj gdje stručnjaci za kulturu i umjetnost mogu ispuniti svoj potencijal.

Izvođači **pozitivno ocjenjuju suradnju s korisnicima programa** Ruksak (pun) kulture. Iako su izvođačima svake godine dodijeljeni različiti korisnici programa, naglašeno je da je suradnja s učenicima uvijek sjajna budući da su otvoreni, pričljivi te spremni na druženje, učenje i zabavu. Također, zadovoljni su i sa suradnjom s djelatnicima odgojno-obrazovnih institucija koji pomažu u organizaciji gostovanja. Naglašeno je i kako djelatnici odgojno-obrazovnih institucija ponekad rade u neadekvatnim uvjetima te unatoč tome daju sve od sebe za provedbu Programa. Jedan od izvođača naveo je kako s većinom djelatnika ostaje u kontaktu i razmjenjuju ideje i moguće nove iskorake u nastavnom procesu. Izvođači su naglasili i kako su u odgojno-obrazovnim institucijama dobro dočekani i lako uspiju dogovoriti odgovarajuće uvjete za rad.

Ključni izazovi s kojima se izvođači susreću prilikom suradnje s korisnicima su nedovoljna informiranost i nedostatak edukacija djelatnika koji su zaduženi za provedbu programa, kao i nedostatak stvaranja interesa kod djece za umjetničke sadržaju. Kako bi se ti izazovi nadvladali, preporučuje se informiranje i edukacija djelatnika o sadržajima koji dolaze u odgojno-obrazovne institucije kako bi ih oni sami bolje razumjeli, a time promovirali i zainteresirali djecu za njih. Ostali izazovi s kojima su se izvođači susretali prilikom provedbe programa Ruksak (pun) kulture uključuju poteškoće pri usklađivanju termina za provedbu programa. Također, prilikom gostovanja na otocima, izazov je bio brodom prenijeti sve potrebne materijale i scenografiju potrebnu za izvođenje programa, kao i sama organizacija gostovanja na otocima koja se odnosi na prijevoz trajektima i organizaciju smještaja u dogovorenim terminima. Izvođači su napomenuli i kako je izazov bio izvoditi program za vrijeme pandemije koja je diktirala određene uvjete rada.

Konačno, što se tiče **preporuka ili sugestija**, većina sudionika navela je kako nema nikakvih preporuka ili sugestija budući da su iznimno zadovoljni programom Ruksak (pun) kulture. Jedine preporuke spomenute u intervjuima uključuju razvoj promotivnog materijala od strane Ministarstva kulture i medija koji se dostavlja školama i sadrži informacije o programu koji će se izvoditi, organizaciji koja izvodi program te informacije o izvođačima. Taj materijal trebao bi uključivati i teme za pokretanje razgovora s učenicima prije predstave kako bi se potaknuo interes učenika, njihovo aktivno sudjelovanje u ovim aktivnostima i dublje promišljanje o umjetnosti.

4.2 Rezultati intervjua s korisnicima

Intervjui s korisnicima programa Ruksak (pun) kulture provedeni su s ciljem dubinske analize poteškoća s kojima se korisnici programa susreću, načina na koje unaprijediti programe te prednosti i koristi koje korisnici imaju od programa. Intervjui su provedeni s četiri korisnika jer jedan od kontaktiranih korisnika nije mogao dostaviti odgovore na pitanja budući da osoba koja je bila zadužena za program više nije zaposlena u školi.

Prednosti i koristi koje su korisnici zamijetili nakon provedenog programa su porast interesa za scenske nastupe i kazalište koji je doveo do rasta razine simboličke igre i povećanja ekspresivnosti. Također, navedeno je da je uvođenje novog sadržaja koji nije na svakodnevnoj razini dostupan djeci uvijek nešto dobro, zanimljivo i poticajno za djecu. Sama mogućnost sudjelovanja u kulturnim programima, pogotovo za otočke odgojno-obrazovne institucije sa slabim vezama s kopnom u kojima djeca, značajan

je iskorak za lokalne zajednice. Djeca osim u organizaciji škole, uglavnom ne sudjeluju ili rijetko sudjeluju u kulturnim programima. Konačno, navedeno je i kako je nakon provedbe programa u Osnovnoj školi Antun i Stjepan Radić iz Gunje, radionica prikazana i ostalim učenicima koji nisu direktno sudjelovali u provedbi programa.

Poteškoće s kojima su se korisnici programa Ruksak (pun) kulture susretali uglavnom su tehničke prirode, odnose se na organizaciju prostora u kojima će se odvijati program te dostupnost same obrazovne institucije - odnosno male sredine s malim brojem djece u kojoj je teško organizirati prijevoz.

Što se tiče unaprjeđenja programa, korisnici su izjavili kako su izuzetno zadovoljni programom te smatraju kako je program vrlo dobar i sveobuhvatan te da su djeca zadovoljna organiziranim radionicama. Ipak, naznačeno je kako se ruralne sredine teško uključuju u program te da bi bilo dobro organizirati više radionica za djecu unutar programa, kako bi i više djece i učenika moglo sudjelovati u radionicama budući da je broj polaznika ograničen. Svi korisnici programa Ruksak (pun) kulture koji su sudjelovali u intervjuima smatraju da su programi pokrenuli neke nove ideje, potakli kreativnost i razvoj novih talenata kod djece. Tako je na primjer u DV Maslačak kazališni program potaknuo na dodatni angažman u unaprjeđenju vlastite vrtićke kazališne skupine te je došlo do povećanja interesa za osmišljavanjem vlastitih kazališnih predstava. U Osnovnoj školi Antun i Stjepan Radić rezultate radionice učenici su prezentirali tijekom nekih drugih školskih aktivnosti.

5 Zaključak

Ruksak (pun) kulture umjetničko-edukativni je program koji se provodi na državnoj razini kao dopunski program kurikulumu u dječjim vrtićima, osnovnim i srednjim školama kojim se omogućava dostupnost i približavanje umjetnosti i kulture djeci i mladima koji žive u sredinama s ograničenom dostupnosti kulturnim i umjetničkim sadržajima.

Program Ruksak (pun) kulture provodi se od 2013. godine te je dosad gostovao u više od 280 gradova i općina koji pripadaju potpomognutim područjima na kojima je sudjelovalo 50.751 djece te je dosad za provedbu programa izdvojeno više od 1.700.000,00 EUR.

Vrednovanje provedbe programa provedeno je u razdoblju kolovoz – listopad 2023. godine. Analizirani su kvantitativni pokazatelji koji govore o provedbi programa te je dodatno pripremljen kvalitativna analiza koja daje odgovor na relevantnost, djelotvornost, učinkovitost i održivost programa Ruksak (pun) kulture.

Relevantnost objašnjava u kojoj mjeri ciljevi i aktivnosti i programa odgovaraju potrebama, politikama i prioritetima korisnika, globalnim potrebama, zemljama i partnerima/institucijama. Istraživanje provedeno 2022. godine među djelatnicima odgojno-obrazovnih institucija pokazalo je da više od pola djece i učenika nikad nije posjetilo koncert, muzej ili galeriju, dok ih skoro četvrtina nikad nije bilo u kinu, a skoro petina nikad nije posjetila kazalište. Stoga se može zaključiti da je program Ruksak (pun) **kulture relevantan budući da omogućava dostupnost kulturno – umjetničkih programa djeci u**

vrtićima i učenicima na području cijele Republike Hrvatske. Nakon provedenih programa odgojno-obrazovni djelatnici su uočili porast interesa kod djece i mladih za umjetničkim djelovanjem.

Kriterij djelotvornost ukazuje da su sredstva namijenjena provedbi programa dostatna i da su namjenski i svrsishodno utrošena. Ministarstvo kulture i medija tijekom 10 godina provedbe programa osiguralo je oko od 1.700.000,00 EUR za njegovu provedbu. Izvođači smatraju da su sredstva za provedbu programa dostatna, a korisnici smatraju da su dobili visoku razinu kvalitete ponuđenih sadržaja. Budući da je program Ruksak (pun) kulture iz godine u godinu sve popularniji, sve je više prijavljenih programa na Javne pozive, sve više odgojno-obrazovnih institucija se prijavljuje za provedbu programa te sve više gostovanja organizira pa se može zaključiti da su resursi namijenjeni provedbi programa opravdani, **odnosno da je sam program djelotvoran**.

Učinkovitost pomaže u razumijevanju mjere u kojoj je program postigao svoje ciljeve. Program Ruksak (pun) kulture za cilj ima pripremu i provedbu različitih kulturnih i umjetničkih programa prilagođenih djeci i mladima u vrtićima, osnovnim i srednjim školama u dislociranim, prometno slabije povezanim područjima Republike Hrvatske. Tijekom desetljeća provedbe programa Ruksak (pun) kulture, organizirano je ukupno 1.077 gostovanja na kojima je sudjelovalo 50.751 djece. Prema podacima Ministarstva kulture i medija, gostovanja su ostvarena na području više od 280 gradova i općina koje pripadaju tzv. potpomognutim područjima, a uključuju i dislocirana područja, otoke i područja izvan Republike Hrvatske. Rezultati analize pokazali su da su korisnici i izvođači izuzetno zadovoljni programom Ruksak (pun) kulture. Temeljem provedenog vrednovanja moguće je zaključiti da je cilj programa ostvaren te se stoga može zaključiti kako je **program Ruksak (pun) kulture učinkovit**.

Konačno, održivost programa odnosi se na mogućnost očuvanja rezultata nastalih ovim programom te na njegov nastavak. Rezultati programa Ruksak (pun) kulture su vidljivi kroz upoznavanje djece i mladih s kulturom i umjetnosti te porast razumijevanja kulture i umjetnosti. Također, provedba programa dovodi do stvaranja interesa za bavljenjem kulturom i umjetnosti. Dodatno, održani programi i radionice educiraju i odgojno-obrazovne djelatnike te ih potiču na usvajanje novih metoda koje će koristiti u daljnjem radu. Budući da su tijekom vrednovanja izražena očekivanja od korisnika i od izvođača za nastavkom i intenziviranjem ovih aktivnosti, te postoji načelna podrška Ministarstva kulture i medija za nastavak programa, **moguće je zaključiti da je program Ruksak (pun) kulture održiv**.

I izvođači i korisnici programa Ruksak (pun) kulture iskazali su u velikoj mjeri zadovoljstvo samim sadržajem programa, procesom prijave, provedbom aktivnosti i financiranjem. Neki od izazova su vezani uz informiranost, potreba za provedbom programa koje nadilaze trenutno raspoložive kapacitete te trajanje postupaka dodjele i realizacije programa. Obzirom na to da je provedba programa u nadležnosti dva ministarstva - Ministarstva kulture i medija i Ministarstva znanosti i obrazovanja ovi izazovi ukazuju na daljnju potrebu da se usklade djelovanja i komuniciranje s dionicima.

Nalazi vrednovanja neosporno ukazuju za potrebu daljnje provedbe aktivnosti programa Ruksak(pun) kulture, o povećanom obimu, u širem geografskom području i po tematski novim područjima (primjerice pokrenuti program za azilante za kojim će zasigurno biti značajna potreba u budućnosti). U nastavku su pobrojene ključni preporuke za buduće djelovanje.

6 Preporuke

Na temelju svih prethodnih analiza u nastavku su pobrojane ključne preporuke za naredno razdoblje provedbe programa Ruksak (pun) kulture koje mogu doprinijeti uspješnoj provedbi programa u budućnosti:

- **Uključenost dionika**
  - Potaknuti izvođače iz cijele Republike Hrvatske na prijavu programa za Ruksak (pun) kulture te osigurati intenzivnije angažiranje izvođača kojima sjedište nije u Gradu Zagrebu,
  - Održati informativne radionice za odgojno-obrazovne djelatnike kako bi se istaknula važnost programa
  - Informirati i educirati djelatnike o sadržajima koji dolaze u odgojno-obrazovne institucije kako bi ih oni sami bolje razumjeli, a time promovirali i zainteresirali djecu za njih
  - Organizirati radionice osnova pedagoškog rada s djecom za izvođače
- **Priprema programa**
  - Nastaviti analizu potreba i želja za kulturno-umjetničkim programima te u skladu s time prilagođavati Ruksak (pun) kulture i komplementarne programe
  - Olakšati ruralnim sredinama proces prijave za program
  - Javno objaviti smjernice vezano uz prijave za sudjelovanje izvođača na komplementarnim programima Ruksak (pun) kulture
  - Ubrzati proces donošenja odluke o prihvaćanju prijave za sudjelovanje odgojno-obrazovnih institucija u programu
  - Ubrzati proces donošenja odluke o odobrenim programima izvođača
  - Organizirati prijavu na program krajem školske godine kako bi se gostovanje na vrijeme moglo uvrstiti u kurikulum
  - Objaviti očekivane termine gostovanja odmah po donošenju odluke
  - Brža i bolja komunikacija između Ministarstava znanosti i obrazovanja i odgojno-obrazovnih djelatnika te Ministarstava kulture i medija i izvođača
  - Razviti promotivne materijale koji se dostavljaju školama i sadrže informacije o programu koji će se izvoditi, organizaciji koja izvodi program, informacije o izvođačima te teme za pokretanje razgovora s učenicima prije predstave kako bi se potaknu interes učenika i njihovo aktivno sudjelovanje
  - Skratiti vrijeme čekanja na gostovanje
  - Pripremiti aplikaciju za on line prijave izvođača i korisnika
- **Provedba programa**
  - Omogućiti provedbu programa u svim odgojno-obrazovnim institucijama koje su zainteresirane, uključujući i institucije iz urbanih područja
  - Omogućiti da se program odvija više puta kako bi se nastavio rad s dodijeljenim skupinama

- Povećanje aktivnosti na temu ekologije i održivog razvoja
- Proširenje aktivnosti kako bi program bio prikladan i za djecu s poteškoćama
- Povezivanje više gostovanja u jednom periodu u određeno područje kako bi se smanjili troškovi (primjerice putni troškovi izvođača)
- Proširenje programa po hrvatskim školama u regiji
- Uvesti suvremene i interdisciplinarne programe, ali i ne zaboraviti na tradicionalne stare vještine

- **Praćenje programa**
  - Češće provođenje evaluacijskih upitnika za odgojno-obrazovne djelatnike i izvođače programa Ruksak (pun) kulture
- **Financiranje**
  - Značajnije financiranje provedbe programa kojim bi se omogućilo više sadržaja i više korisnika programa

Literatura

Godišnje izvješće Ruksak (pun) kulture 2019. Dostupno na: https://min-kulture.gov.hr/UserDocsImages/arhiva/Ruksak%20pun%20kulture/1%20godi%C5%A1nji%20izvje%C5%A1taj/Ruksak%20(pun)%20kulture%20evaluacija%202019.%20godina.pdf

Godišnje izvješće Ruksak (pun) kulture 2021. Dostupno na: https://min-kulture.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Analize/R(p)K%20%20-%20izvje%C5%A1taj%20za%20WEB%202021.%20godina_AVS.pdf

Godišnje izvješće Ruksak (pun) kulture 2022. Dostupno na: https://min-kulture.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Ruksak%20pun%20kulture/R(p)K%20%20-%20%20izvje%C5%A1taj%20za%202022.%20godinu.pdf

Program Ruksak (pun) kulture. Dostupno na: https://min-kulture.gov.hr/aktualno/ruksak-pun-kulture-16272/o-programu/9250

Razrada podataka za Ruksak (pun) kulture 2013.-2019.

Tablica Ruksak (pun) kulture 2013. do danas

PRILOG 1: Anketni upitnik za odgojno-obrazovne djelatnike

Pozivamo Vas na sudjelovanje u istraživanju koje se provodi kao dio aktivnosti projekta Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske pod nazivom Postupak vrednovanja provedbe Programa Ruksak (pun) kulture. Ljubazno Vas molimo da nam pomognete u ovom procesu ispunjavanjem sljedećeg upitnika. Za ispunjavanje je potrebno do 10 minuta.

Unaprijed zahvaljujemo na suradnji u istraživanju i ispunjavanju upitnika!

1. U kojem od navedenih programa ste sudjelovali?
    - Redoviti program Ruksak (pun) kulture
    - Otočki Ruksak (pun) kulture
    - Cjelogodišnji Ruksak (pun) kulture
    - Ruksak (pun) kulture za mlade
    - Ruksak (pun) kulture za hrvatsku djecu i mlade koji žive izvan granica RH
    - Ruksak (pun) kulture za djecu tražitelje azila
    - Ruksak (pun) kulture za djecu i mlade u područjima pogođenima potresom u Sisačko-moslavačkoj županiji
2. Koja vrsta programa je gostovala u Vašoj obrazovnoj instituciji?
    - Glazbena umjetnost
    - Književnost
    - Kulturna baština i muzeji
    - Vizualna umjetnost
    - Plesna umjetnost
    - Filmska umjetnost
    - Kazalište
    - Interdisciplinarni programi
    - Studenti umjetničkih akademija
3. Koliko ste zadovoljni sljedećim elementima prijave obrazovne institucije za program Ruksak (pun) kulture? (1 – nimalno zadovoljan/na, 2 – djelomično nezadovoljan/na, 3 – ne znam, 4 – djelomično zadovoljan/na, 5 – u potpunosti zadovoljan/na)

Dostupnost informacija o načinu prijave	1	2	3	4	5	Ne mogu procijeniti
Jednostavnost prijave	1	2	3	4	5	Ne mogu procijeniti
Komunikacija s Ministarstvom znanosti i obrazovanja	1	2	3	4	5	Ne mogu procijeniti
Brzina donošenja odluke	1	2	3	4	5	Ne mogu procijeniti

4. Koliko ste zadovoljni sljedećim elementima provedbe programa Ruksak (pun) kulture u Vašoj obrazovnoj instituciji? (1 – nimalno zadovoljan/na, 2 – djelomično nezadovoljan/na, 3 – ne znam, 4 – djelomično zadovoljan/na, 5 – u potpunosti zadovoljan/na)

Komunikacija prilikom dogovora o gostovanju	1	2	3	4	5	Ne mogu procijeniti
Čekanje na gostovanje	1	2	3	4	5	Ne mogu procijeniti
Prikladnost gostovanja s obzirom na dob sudionika	1	2	3	4	5	Ne mogu procijeniti

Komunikacija s izvođačima	1	2	3	4	5	Ne mogu procijeniti

5. U kojoj mjeri se slažete sa sljedećim izjavama? (1 – uopće se ne slažem, 2 – ne slažem se, 3 – niti se slažem niti ne slaže, 4 – slažem se, 5 – u potpunosti se slažem)

Program pomaže djeci pri upoznavanju s kulturno-umjetničkim sadržajem	1	2	3	4	5
Djeca su puno naučila prilikom gostovanja	1	2	3	4	5
Odgojno-obrazovni djelatnici su puno naučili tijekom gostovanja	1	2	3	4	5
Primjenjivat ću naučeno u daljnjem radu	1	2	3	4	5
Ruksak (pun) kulture smatram programom koji je u velikoj mjeri potreban djeci	1	2	3	4	5

6. Relevantnost objašnjava u kojoj mjeri ciljevi i aktivnosti programa odgovaraju potrebama, politikama i prioritetima korisnika, globalnim potrebama i partnerima/institucijama. Kako biste procijenili relevantnost programa Ruksak (pun) kulture?
    - Vrlo dobro
    - Iznad prosjeka
    - Prosječno
    - Ispod prosjeka
    - Loše
7. Kriteriji djelotvornosti provjeravaju mogu li se resursi intervencije, odnosno provedbe programa opravdati rezultatima. Kako biste procijenili djelotvornost programa Ruksak (pun) kulture?
    - Vrlo dobro
    - Iznad prosjeka
    - Prosječno
    - Ispod prosjeka
    - Loše
8. Učinkovitost pomaže u razumijevanju mjere u kojoj intervencija postiže ili je postigla svoje ciljeve. Kako biste procijenili učinkovitost programa Ruksak (pun) kulture?
    - Vrlo dobro
    - Iznad prosjeka
    - Prosječno
    - Ispod prosjeka
    - Loše
9. Održivost se odnosi na opseg u kojem se neto koristi od intervencije nastavljaju ili će se vjerojatno nastaviti. Kako biste procijenili održivost programa Ruksak (pun) kulture?
    - Vrlo dobro
    - Iznad prosjeka
    - Prosječno
    - Ispod prosjeka
    - Loše
10. Kada biste mogli, što biste promijenili u procesu prijave i/ili provebe programa Ruksak (pun) kulture?

11. Imate li nekih dodatnih komentara?
12. Imate li sugestije vezano uz buduće aktivnosti?

PRILOG 2: Anketni upitnik za izvođače

Pozivamo Vas na sudjelovanje u istraživanju koje se provodi kao dio aktivnosti projekta Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske pod nazivom Postupak vrednovanja provedbe programa Ruksak (pun) kulture. Ljubazno Vas molimo da nam pomognete u ovom procesu ispunjavanjem sljedećeg upitnika. Za ispunjavanje je potrebno do 10 minuta.

Unaprijed zahvaljujemo na suradnji u istraživanju i ispunjavanju upitnika!

1. U kojem od navedenih programa ste sudjelovali?
    - Redoviti program Ruksak (pun) kulture
    - Otočki Ruksak (pun) kulture
    - Cjelogodišnji Ruksak (pun) kulture
    - Ruksak (pun) kulture za mlade
    - Ruksak (pun) kulture za hrvatsku djecu i mlade koji žive izvan granica RH
    - Ruksak (pun) kulture za djecu tražitelje azila
    - Ruksak (pun) kulture za djecu i mlade u područjima pogođenima potresom u Sisačko-moslavačkoj županiji
2. U koju vrstu programa spada Vaše gostovanje?
    - Glazbena umjetnost
    - Književnost
    - Kulturna baština i muzeji
    - Vizualna umjetnost
    - Plesna umjetnost
    - Filmska umjetnost
    - Kazalište
    - Interdisciplinarni programi
    - Studenti umjetničkih akademija
3. Koliko ste zadovoljni sljedećim elementima prijave programa gostovanja za program Ruksak (pun) kulture? (1 – nimalno zadovoljan/na, 2 – djelomično nezadovoljan/na, 3 – ne znam, 4 – djelomično zadovoljan/na, 5 – u potpunosti zadovoljan/na)

Dostupnost informacija o načinu prijave	1	2	3	4	5	Ne mogu procijeniti
Jednostavnost prijave	1	2	3	4	5	Ne mogu procijeniti
Komunikacija s Ministarstvom kulture i medija	1	2	3	4	5	Ne mogu procijeniti
Brzina donošenja odluke o prihvaćanju ili odbijanju	1	2	3	4	5	Ne mogu procijeniti

4. Koliko ste zadovoljni sljedećim elementima provedbe gostovanja u okviru programa Ruksak (pun) kulture? (1 – nimalno zadovoljan/na, 2 – djelomično nezadovoljan/na, 3 – ne znam, 4 – djelomično zadovoljan/na, 5 – u potpunosti zadovoljan/na)

Komunikacija prilikom dogovora o gostovanju	1	2	3	4	5	Ne mogu procijeniti
Čekanje i termin gostovanja	1	2	3	4	5	Ne mogu procijeniti
Upoznatost s dobnom skupinom sudionika na vrijeme kako bi se gostovanje moglo prilagoditi	1	2	3	4	5	Ne mogu procijeniti
Komunikacija s odgojno-obrazovnim djelatnicima	1	2	3	4	5	Ne mogu procijeniti

5. U kojoj mjeri se slažete sa sljedećim izjavama? (1 – uopće se ne slažem, 2 – ne slažem se, 3 – niti se slažem niti ne slaže, 4 – slažem se, 5 – u potpunosti se slažem)

Gostovanje pomaže djeci da se upoznaju s kulturno-umjetničkim sadržajima	1	2	3	4	5
Gostovanje je edukativno za djecu	1	2	3	4	5
Gostovanje je edukativno za odgojno-obrazovne djelatnika	1	2	3	4	5
Sam program gostovanja može se prilagoditi različitim dobnim skupinama	1	2	3	4	5
Prilikom gostovanja i izvođači se educiraju u radu s djecom	1	2	3	4	5
Ruksak (pun) kulture smatram programom koji je u velikoj mjeri potreban djeci	1	2	3	4	5

6. Relevantnost objašnjava u kojoj mjeri ciljevi i aktivnosti programa odgovaraju potrebama, politikama i prioritetima korisnika, globalnim potrebama i partnerima/institucijama. Kako biste procijenili relevantnost programa Ruksak (pun) kulture?
    - Vrlo dobro
    - Iznad prosjeka
    - Prosječno
    - Ispod prosjeka
    - Loše
7. Kriteriji djelotvornosti provjeravaju mogu li se resursi intervencije, odnosno provedbe programa, opravdati rezultatima. Kako biste procijenili djelotvornost programa Ruksak (pun) kulture?
    - Vrlo dobro
    - Iznad prosjeka
    - Prosječno
    - Ispod prosjeka
    - Loše
8. Učinkovitost pomaže u razumijevanju mjere u kojoj intervencija postiže ili je postigla svoje ciljeve. Kako biste procijenili učinkovitost programa Ruksak (pun) kulture?
    - Vrlo dobro

- Iznad prosjeka
- Prosječno
- Ispod prosjeka
- Loše

9. Održivost se odnosi na opseg u kojem se neto koristi od intervencije nastavljaju ili će se vjerojatno nastaviti. Kako biste procijenili održivost programa Ruksak (pun) kulture?
    - Vrlo dobro
    - Iznad prosjeka
    - Prosječno
    - Ispod prosjeka
    - Loše
10. Kada biste mogli, što biste promijenili u procesu prijave i/ili provebe gostovanja u okviru programa Ruksak (pun) kulture?
11. Imate li nekih dodatnih komentara?

PRILOG 3: Intervju pitanja za korisnike

Datum popunjavanja:

Korisnik:

Pitanja i odgovori:

1. Koje su vam bile teškoće u provedbi programa? Molimo opišite.

2. Kako bi se moglo unaprijediti programe? Molimo sugestije.

3. Jeste li vidjeli prednosti / koristi koje vi i djeca imate, a da se vide kroz poboljšanja u nastavi? Ako jeste, molimo navedite koje.

4. Smatrate li da su programi koji se provode pokrenuli neke ideje koje mogu dalje razvijati? Molimo obrazložite.

ZAHVALJUJEMO VAM SE NA SUDJELOVANJU I ODGOVORIMA NA PITANJA!

PRILOG 4: Intervju pitanja za izvođače

Datum popunjavanja:

Izvođač:

Pitanja i odgovori:

1. Jeste li zadovoljni i u kojoj mjeri suradnjom sa Ministarstvom kulture? Molimo obrazložite.
2. Jeste li zadovoljni i u kojoj mjeri suradnjom sa korisnicima programa? Molimo obrazložite.
3. Koji su vam bili ključni organizacijsko-provedbeno-tehnički izazovi u provedbi programa? Molimo objasnite.
4. Imate li preporuke/sugestije vezano uz sadržaj programa? Molimo navedite koje.

ZAHVALJUJEMO VAM SE NA SUDJELOVANJU I ODGOVORIMA NA PITANJA!

PRILOG 5: Popis sudionika intervjua

Korisnici:

- Marija Čupen Tomica, ravnateljica Dječjeg vrtića Maslačak, Đurđevac
- Ivan Hrabrov, Osnovna škola Vladimir Nazor, Neviđane
- Kristina Pavličević, ravnateljica Dječjeg vrtića Potočić, Jalžabet
- Anita Tufekčić, školska knjižničarka Osnovne škole Antun i Stjepan Radić, Gunja

Izvođači:

- Ana Sušić, voditeljica promidžbe i marketinga Gradskog kazališta lutaka Rijeka
- Matija Bobek, voditelj radionice izrade ekoloških igračaka pod nazivom Kao prvo – zagonetno drvo
- Larisa Lipovac Navojec, Plesni centar Tala
- Deborah Hustić, voditeljica radionice Radiona Theremin Postcard
- Lana Skender, Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku